



ISSN 3088 – 2257 (online)

JCERD

**Journal of Creative Education
Research and Development**
ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2566



วิทยาลัยพัฒนศาสตร์

Journal of Creative Education Research and Development ปีที่ 1
ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)



ISSN : 3088 – 2257 (Online)

Journal of Creative Education Research and Development Vol. 1 No. 1

Journal of Creative Education Research and Development
วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต เลขที่ 171 หมู่ที่ 2 ตำบลหนองบัว
อำเภอเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู 39000
โทร 091 - 0611685, 093 - 3635858, E-mail: Pcbu.0504@gmail.com

Journal of Creative Education Research and Development ปีที่ 1

ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

เจ้าของ : วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต เลขที่ 171 หมู่ที่ 2 ตำบลหนองบัว
อำเภอเมือง หนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู 39000

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศศิรดา แพ่งไทย

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

อาจารย์โสภณ เปื่องบน

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร. สัมพันธ์ ถิ่นเวียงทอง

รองศาสตราจารย์ ดร. ศรดา ชัยสุวรรณ

รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยา ภาวะบุตร

รองศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา ประเสริฐสิน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัยยุทธ ศิริสุทธิ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วราพร ไทยมา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดุษฎี สีวังคำ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณิชภา กันขุนทด

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พงษ์ภิญโญ แม่นโกศล

ดร. อภิรักษ์ ชาญศึก

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

กำหนดออกเผยแพร่วารสาร:

Journal of Creative Education Research and Development มีกำหนดการ
เผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ ดังนี้

- ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน
- ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม

Journal of Creative Education Research and Development

การส่งบทความพิจารณาตีพิมพ์:

ผู้เขียนเตรียมต้นฉบับบทความตามเกณฑ์เงื่อนไขของวารสารและส่งในระบบที่เว็บไซต์วารสาร <https://so15.tci-thaijo.org/index.php/JCERD> เปิดรับพิจารณาบทความเพื่อตีพิมพ์ตลอดทั้งปี

จุดมุ่งหมายและขอบเขต (Aim and Scope)

Journal of Creative Education Research and Development ISSN : 3088 - 2257 (Online) มีจุดมุ่งหมายเพื่อเผยแพร่บทความวิจัย และบทความวิชาการ ในสาขาที่เกี่ยวข้องด้านศึกษาศาสตร์ ปีละ 2 ฉบับ โดยทุกบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ทั้งนี้จะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้สนับสนุนบทความและผู้สนับสนุนบทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความเช่นเดียวกัน (Double-Blind Peer Review) เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสาร

- 1) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัย เกี่ยวกับด้านศึกษาศาสตร์
- 2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจัยหรือเสนอแนวคิดใหม่

Journal of Creative Education Research and Development ฉบับนี้เป็นปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2566) ทั้งนี้ทางกองบรรณาธิการยินดีเป็นสื่อกลาง สำหรับนักวิจัย นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาทุกท่านที่ประสงค์จะตีพิมพ์เผยแพร่บทความของท่าน ซึ่งจะต้องผ่านการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละสาขาวิชาทางด้านศึกษาศาสตร์อย่างเข้มข้น จำนวน 3 ท่าน จึงกล่าวได้ว่าบทความที่ทางวารสารได้เผยแพร่ไปนั้น มีมาตรฐานทางวิชาการ ดีฉันในฐานะบรรณาธิการวารสาร จึงขอขอบคุณท่านผู้มีส่วนในการสร้างงานวิชาการเหล่านี้ นับตั้งแต่เจ้าของผลงาน ผู้ทรงคุณวุฒิ และคณะกองบรรณาธิการ วารสารนี้ยังคงเป็นแหล่งรองรับผลงานดี ๆ ที่สร้างสรรค์เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในประเด็นที่เกี่ยวข้องทางวิชาการแก่นักวิชาการ และประชาชนผู้สนใจโดยทั่วไป เพื่อเป็นประโยชน์แก่แวดวงวิชาการต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศศิรดา แพงไทย

บรรณาธิการ Journal of Creative Education Research and Development

สารบัญ

บทความวิจัย

1. ความต้องการจำเป็นของการบริหารเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน
กลุ่มโรงเรียนบ้านดุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3
จิรภา วิลาชัย 1 - 10
2. ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT เสริมด้วย สื่อการสอน canva
ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
ฐิติพร บุญงาม 11 - 19
3. ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
นาฏนภา จินดาศรี 20 - 28
4. คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มไชยวาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3
อนุชิต จำวิเศษ 29 - 37
5. ความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในแบบร่วมมือ ของโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2
อัจฉราพร งามสง่า 38 - 47

The needs of management to reduce the dropout rate Of students in school in bandung 4 school group Under udonthani primary education Service area office 3

Jirapa Wilachai

Nonsrithong School Office of Udon Thani Primary Educational Service Area, Zone 3

Corresponding author. E-mail: JirapaWilachai2204@gmail.com

ABSTRACT

This research aimed to: 1) study the current conditions and the desirable conditions of school administration in reducing student dropout rates in the Ban Dung 4 school group under the Udon Thani Primary Educational Service Area Office 3, and 2) investigate the needs for school administration to reduce student dropout rates in the same school group. The sample consisted of school administrators and teachers from 17 schools in the Ban Dung 4 school group under the Udon Thani Primary Educational Service Area Office 3. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's table, totaling 120 participants, comprising 17 school administrators selected through purposive sampling and 103 teachers selected through simple random sampling. The research instrument was a five-point Likert scale questionnaire with a reliability coefficient of 0.95. The statistics used for data analysis included percentage, mean, standard deviation, and the Priority Need Index Modified (PNI Modified) to rank the needs from the highest to the lowest.

The results of the study were as follows:

1. The overall current condition of school administration to reduce student dropout rates was at a moderate level.
2. The overall desirable condition was at a high level.
3. The overall priority needs of school administration to reduce student dropout rates were at a PNI Modified value of 0.60. Considering each aspect, the highest need was policy formulation for reducing student dropout rates that needs to be developed first is ranked 1st ($PNI_{\text{modified}} = 0.65$), 2nd followed by the development of monitoring systems and student support systems ($PNI_{\text{modified}} = 0.61$), and 3rd proactive operations and career-linked education promotion ($PNI_{\text{modified}} = 0.58$)

Keywords: necessity, Administration, Dropout rate

ความต้องการจำเป็นของการบริหารเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน กลุ่มโรงเรียนบ้านดุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

จิรภา วิลาชัย

โรงเรียนบ้านโนนศรีทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

Corresponding author. E-mail: JirapaWilachai2204@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนบ้านดุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 2) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนบ้านดุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนบ้านดุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำนวน 17 โรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครชีและมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 120 คน จำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 17 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ครูผู้สอน จำนวน 103 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้จัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากความต้องการจำเป็นมากไปหาน้อย ใช้วิธี Priority Need Index (PNI_{Modified})

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนบ้านดุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง
2. สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนบ้านดุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก
3. ความต้องการจำเป็นของการบริหารเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนบ้านดุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่าโดยภาพรวม $PNI_{modified} = 0.60$ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยการระบุความต้องการจำเป็นมากที่สุด พบว่าองค์ประกอบ ด้านการกำหนดนโยบายเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน ที่ต้องได้รับการพัฒนาเป็นอันดับ 1 ($PNI_{modified} = 0.65$) อันดับ 2 ด้านการพัฒนาระบบการติดตามและระบบงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ($PNI_{modified} = 0.61$) และ อันดับ 3 ด้านการดำเนินการเชิงรุก ($PNI_{modified} = 0.58$)

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น, การบริหาร, อัตราการออกกลางคัน

บทนำ

แนวโน้มการพัฒนาประเทศได้ปรับเปลี่ยนไปจากเดิมที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นจุดมุ่งหมายหลักแต่เพียงอย่างเดียว เปลี่ยนเป็นการเน้นให้คนเป็นศูนย์กลางหรือเป้าหมายหลักของการพัฒนา เพราะมนุษย์ถือเป็นปัจจัยที่ชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จของการพัฒนาในหลาย ๆ เรื่อง กระบวนการในการพัฒนาและส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถ ความเข้าใจ มีทักษะในการปฏิบัติงาน ตลอดจนมีทัศนคติและพฤติกรรมที่ดี เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการทำงานที่ดีขึ้น จึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ดังนั้น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดขั้นตอนหนึ่งในการบริหาร การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีผลอย่างมากต่อความสำเร็จขององค์กรสมัยใหม่ ซึ่งมีแนวโน้มในการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีขั้นสูง และมีแนวโน้มที่จะเป็นองค์กรขนาดใหญ่ การพัฒนาที่เน้นให้คนเป็นศูนย์กลางหรือเป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนา จะต้องพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา เพื่อให้เป็นคนที่มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ สามารถกำหนดทิศทางการพัฒนา รู้จักตัวเอง รู้เท่าทันโลก มีศักยภาพที่จะ

ปรับตัวให้อยู่ในสังคมอย่างมีคุณค่า มีทักษะชีวิตและความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพอย่างมีศักยภาพ โดยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในปัจจุบัน ควรเริ่มตั้งแต่การศึกษา (ธีรวิ ทองเจือ และปรีดี ทุมเมฆ, 2560)

ทรัพยากรมนุษย์เป็นทรัพยากรที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ เครื่องมือที่สำคัญที่พัฒนามนุษย์ให้มีคุณภาพคือการศึกษา ซึ่งในยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 กำหนดให้มีการพัฒนาเด็กตั้งแต่ระดับปฐมวัยให้มีสมรรถนะและลักษณะที่ดี สมวัยทุกด้าน โดยการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ครอบคลุมถึงปัญหาของมนุษย์ที่หลากหลาย มีเป้าหมายให้ผู้เรียนทุกกลุ่มวัยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะที่จำเป็นของโลกอนาคต สามารถแก้ปัญหาปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีวินัย มีนิสัย ใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตรวมทั้งเป็นพลเมืองที่ดีรู้สิทธิและหน้าที่ มีความรับผิดชอบและมีจิตสาธารณะ ทั้งนี้ การจัดการศึกษายังได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 54 ว่ารัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลา 12 ปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาจนเข้ารับการศึกษาตามวาระหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาทุกระดับโดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล และยังกำหนดไว้อีกว่า กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ การดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาทั้งปวง ต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา หรือให้ประชาชนได้รับการศึกษา รัฐต้องดำเนินการผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตน ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา และเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู โดยให้รัฐจัดสรรงบประมาณให้แก่กองทุน วิสัยทัศน์ในการขับเคลื่อนประเทศของรัฐบาลคือ "มุ่งมั่นให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วในศตวรรษที่ 21" โดยรัฐบาลได้กำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดินด้านการศึกษา คือ กระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วงวัย หนึ่งในนโยบายที่สำคัญ คือ การเพิ่มโอกาสและการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาและผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เพื่อเพิ่มโอกาสและการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา และผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ สามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีเกียรติ ศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับผู้อื่นในสังคม สามารถช่วยเหลือตนเอง และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564)

การออกกลางคันของนักเรียนเป็นปัญหาสำคัญต่อการจัดการศึกษาของประเทศปัญหาหนึ่ง ที่ทำให้รัฐต้องสูญเสียงบประมาณในโครงสร้างพื้นฐานด้านการศึกษา และเป็นปัญหาที่ต้องเร่งดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายอย่างจริงจัง ทั้งนี้ เนื่องจากปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนทำให้เกิดความสูญเสียของงบประมาณในการจัดการศึกษา ถึงแม้ว่าหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องจะได้ทุ่มเทให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหานักเรียนออกกลางคันอย่างจริงจังแล้วก็ตามแต่ในปัจจุบัน ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนก็ยังคงไม่หมดไป จากเหตุผลดังกล่าวเพื่อเป็นดำเนินงานแก้ปัญหายอย่างจริงจัง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงานหลักของกระทรวงศึกษาธิการที่จัดการเรียนการสอน ก็ได้รับผลกระทบจากปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนเช่นเดียวกับหน่วยงานหลักทางการศึกษาในระดับอื่น ๆ ดังจะเห็นได้จากข้อมูลจากการสำรวจและติดตามการออกกลางคันของเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในช่วงปี พ.ศ. 2559-2561 ซึ่งนับเป็นความสูญเสียทางการศึกษาและความสูญเสียของงบประมาณที่จะใช้ในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญมั่นคงไปอย่างเปล่าประโยชน์นั่นเอง (กระทรวงศึกษาธิการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565) แม้ว่าแนวโน้มสถานการณ์การออกกลางคันจะดีขึ้นนั้น ข้อมูลสถิติการออกกลางคันของนักเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2557-2560) ได้จำแนกนักเรียนที่ออกกลางคันตามสาเหตุดังต่อไปนี้ 1) ฐานะยากจน จำนวน 1,513 คน 2) มีปัญหาครอบครัว จำนวน 6,662 คน 3) สมรส จำนวน 3,702 คน 4) มีปัญหาในการปรับตัวจำนวน 6,087 คน 5) ต้องคดีถูกจับ จำนวน 123 คน 6) เจ็บป่วยอุบัติเหตุ จำนวน 549 คน 7) อพยพตามครอบครัว จำนวน 9,818 คน 8) หาเลี้ยงครอบครัว จำนวน 3,990 คน

(สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) ซึ่งปัญหาการออกกลางคัน หน่วยงานด้านการศึกษาที่สำคัญของรัฐ อย่างสำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา ก็ได้ออมรับและระบุไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 ว่าการออกกลางคันเป็นปัญหาที่ยังคงอยู่และต้องได้รับการแก้ไขต่อไป (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ, 2560)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า กฎหมายและนโยบายของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง แต่ปัจจุบันประเทศไทยยังมีเด็กตกหล่นและเด็กออกกลางคัน โดยข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2564 พบว่า ยังมีเด็กตกหล่นและเด็กออกกลางคัน ที่ต้องติดตามค้นหาให้ระบบการศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 28,134 คน โดยการดำเนินงานติดตามค้นหาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศ พบข้อมูลที่สำคัญ ดังนี้ จำนวนเด็กตกหล่นและเด็กออกกลางคันที่ติดตามแล้วพบตัว จำนวน 26,177 คน แบ่งเป็น กลับเข้าระบบการศึกษา จำนวน 1,108 คน ยังไม่กลับเข้าระบบการศึกษา จำนวน 25,069 คน เด็กที่ติดตามแล้วไม่พบตัว จำนวน 1,344 คน และอยู่ในระหว่างกำลังติดตาม จำนวน 613 คน สาเหตุและปัจจัยที่ส่งผลต่อเด็กออกกลางคันมาจากหลายปัจจัย ปัจจัยด้านตัวนักเรียน เป็นปัจจัยหนึ่งในสาเหตุของการออกกลางคัน ซึ่งมาจากด้านสติปัญญา การเรียนรู้ช้ากว่าเพื่อนนักเรียนคนอื่น ๆ ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้ต่ำ การไม่สนใจในการเรียน ไม่อยากเรียนหรือความเบื่อหน่ายต่อการเรียน ความประพฤติของนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นการทะเลาะวิวาท การติดยาเสพติด การติดการพนัน ติดเกม ติดเพื่อนและการทำผิดวินัยของสถานศึกษาในเรื่องต่าง ๆ แม้กระทั่งทางร่างกาย ได้แก่ การเจ็บป่วยหรือพิการจากการได้รับอุบัติเหตุ สุขภาพร่างกายไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วย ผู้ปกครองมีฐานะยากจนหรือมีรายได้ต่ำ ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ผู้ปกครองต้องเดินทางไปประกอบอาชีพที่อื่น ครอบครัวแตกแยก บิดามารดาไม่เอาใจใส่ในการเรียนของบุตรและไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา การนำเด็กไปใช้แรงงานในครอบครัว การต้องไปประกอบอาชีพในถิ่นฐานอื่น ๆ แล้วต้องนำเด็กไป ปัจจัยด้านสถานศึกษา ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาไม่มีความเข้าใจให้เด็กอยากมา สถานศึกษามีการจัดระบบบริหารจัดการติดตามนักเรียนที่ออกกลางคันอย่างไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษายังไม่ครอบคลุมและไม่ต่อเนื่อง ปัจจัยด้านชุมชนและสิ่งแวดล้อมประกอบด้วย การคมนาคมระหว่างบ้านกับสถานศึกษาไม่สะดวก ไม่ปลอดภัยและใช้เวลาเดินทางนาน ชุมชนตั้งอยู่ในเขตพื้นที่แออัดและมีปัญหาด้านยาเสพติด ขาดแคลนสาธารณูปโภค จากข้อมูลเกี่ยวกับเด็กตกหล่นและเด็กออกกลางคันดังกล่าว จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องหาแนวทางในการดำเนินงานป้องกัน ฝักระวัง ติดตามและช่วยเหลือเด็กตกหล่นและเด็กออกกลางคันให้ได้รับการศึกษา เพื่อพัฒนาให้เด็กเหล่านี้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ เป็นพลังในการพัฒนาประเทศต่อไป นอกจากนี้การดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาในทศวรรษหน้ามีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงไป ภายใต้อิทธิพลมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม และที่ยิ่งไปกว่าการสูญเสียงบประมาณที่เป็นวงเงิน คือประเทศชาติขาดบุคลากรที่มีความรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะไปช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจและประเทศชาติในอนาคตไปอย่างน่าเสียดาย และผู้เรียนที่ออกกลางคันไปบางส่วนอาจจะส่งผลกระทบต่อสังคมในด้านต่าง ๆ ตามมาอีกด้วย นับได้ว่าเป็นการสูญเสียเปล่าในการจัดการศึกษาของโรงเรียนและของประเทศ (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 มีบทบาทและหน้าที่ด้านการจัดการศึกษาภาคบังคับในเขตพื้นที่ ซึ่งได้ดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาและปรับปรุงแนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีคุณภาพ เมื่อจบการศึกษาภาคบังคับแล้วไม่ได้ศึกษาต่อ ก็จะสามารถประกอบอาชีพเพื่อหาเลี้ยงครอบครัวและตนเองต่อไปได้ในภายภาคหน้า แต่หากผู้เรียนไม่ได้รับการศึกษาหรือออกกลางคัน ย่อมทำให้เกิดผลกระทบทั้งตัวผู้เรียน ครอบครัวและสังคมด้วยสถิติที่ผ่านมาจังหวัดอุดรธานี ปีการศึกษา 2563 มีเด็กออกกลางคัน จำนวน 964 คน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564) ปีการศึกษา 2564 มีเด็กตกหล่นจำนวน 389 คน เด็กออกกลางคัน จำนวน 26 คน (กลุ่มนโยบายและแผนสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี, 2565) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบข้อมูลเด็กออกกลางคัน ปีการศึกษา 2564 จำนวน 3 คน พบข้อมูลเด็กที่เสี่ยงออกกลางคัน ปีการศึกษา 2565 จำนวน 72 คน ตามกลับมาได้ จำนวน 59 คน ตามกลับไม่ได้ จำนวน 13 คน โดยสาเหตุ เสียชีวิตจำนวน 1 คน และไม่มีตัวตนอยู่ในพื้นที่ จำนวน 12 คน แม้ว่าปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จะมีแนวโน้มที่ดีขึ้น แต่ปัญหาเหล่านี้ไม่หมดไป จึงมีความจำเป็นต้องดูแล กำกับ ควบคุมและป้องกันการออกกลางคัน เพื่อให้เด็กทุกคนได้การศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน จากข้อมูลมีเด็กเสี่ยงที่จะออกกลางคันจำนวนไม่น้อย โดยสาเหตุหลัก คือ การที่ผู้ปกครองมีรายได้น้อยไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในครอบครัว ผู้ปกครองส่วนมากในเขตพื้นที่ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ประกอบอาชีพรับจ้าง ไม่มีคนดูแลเด็กที่บ้าน ทำให้ต้องออกไปทำงานต่างจังหวัดแล้วต้องพานักเรียนไปด้วย ทำให้นักเรียนต้องขาดเรียนบ่อย ๆ และเป็นระยะเวลาต่อเนื่องหลายวัน หากสามารถ

ศึกษาปัจจัยและสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนทั้งหมดได้ ว่ามีปัจจัยและสาเหตุใดบ้างก็จะสามารถแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุเพื่อ
ระงับไม่ให้อาการนั้นเกิดขึ้นหรือ ถ้าเกิดขึ้นก็อาจจะมีผลกระทบที่เกิดขึ้นน้อยที่สุด (สัมภาษณ์กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3, 2566)

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยได้ตระหนักเห็นถึงความสำคัญของปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน จึงมีความสนใจที่จะ
ศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 หากปัญหาดังกล่าวได้รับการแก้ไขแล้ว นักเรียนที่ขาดโอกาสทางการศึกษาจะได้รับการพัฒนาทุก
ด้าน เติบโตอย่างมีคุณภาพ เป็นทรัพยากรที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา มีคุณธรรมจริยธรรมและมีชีวิตที่เป็นสุข เพื่อที่จะเติบโต
เป็นกำลังของประเทศชาติในอนาคต และเพื่อนำมาจัดทำเป็นยุทธศาสตร์การจัดการบริหารการศึกษาต่อไป ซึ่งถือว่าเป็นปัญหา
เร่งด่วนที่จะต้องมีการดำเนินการแก้ไขอันจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถใช้เป็น
ฐานข้อมูลในการพัฒนาระบบการลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน พัฒนาการดำเนินงานแก้ปัญหาการออกกลางคันของ
นักเรียนโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน
กลุ่มโรงเรียนบ้านดุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนบ้าน
ดุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยความต้องการจำเป็นของการบริหารเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน กลุ่ม
โรงเรียนบ้านดุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผู้วิจัยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนบ้านดุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำนวน 17 โรงเรียน รวมทั้งหมด 174 คน ประกอบด้วยผู้บริหาร 17 คน ครูผู้สอน 157
คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนบ้านดุง 4 สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำนวน 17 โรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน
(Krejcie & Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 120 คน จำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 17 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง
(Purposive Sampling) ครูผู้สอน จำนวน 103 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเพื่อลดอัตราการ
ออกกลางคันของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนบ้านดุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 แบ่งออกเป็น 2
ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ
แบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศและตำแหน่ง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของการบริหารเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของ
นักเรียนกลุ่มโรงเรียนบ้านดุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ซึ่งมีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ
คือ องค์ประกอบที่ 1 ด้านการกำหนดนโยบายเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน องค์ประกอบที่ 2 ด้านการพัฒนาระบบ
การติดตามและระบบงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน องค์ประกอบที่ 3 ด้านการดำเนินการเชิงรุก องค์ประกอบที่ 4 ด้านการส่งเสริม

การจัดการศึกษาแบบเชื่อมโยงกับการประกอบอาชีพ องค์ประกอบที่ 5 ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีค่าน้ำหนักคะแนน 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อลดอัตราการออกกลางคัน ของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนบ้านดุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนบ้านดุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง และขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม วิเคราะห์แบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติดังนี้

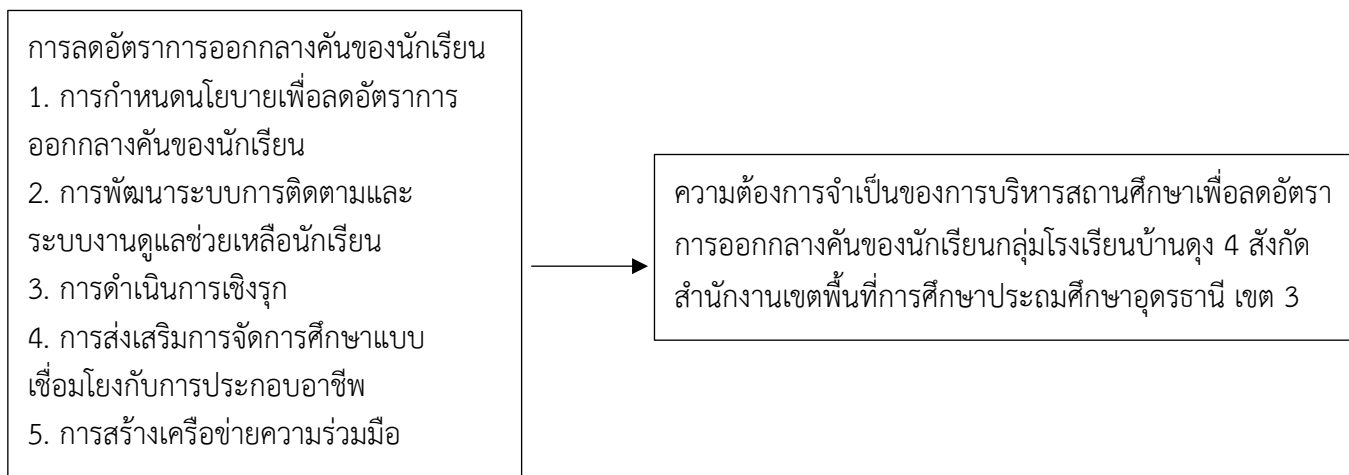
1.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ จำแนกเป็นเพศ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)

1.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำค่าไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวิเคราะห์ผลการประเมิน

1.3 การศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนบ้านดุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 เป็นขั้นตอนการจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อย โดยใช้สูตรของ นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช (2550) โดยปรับจากสูตร PNI เดิมโดยใช้วิธี Priority Need Index (PNI Modified) ซึ่งเป็นดัชนีการจัดการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นหาผลต่างของสภาพที่เป็นจริงและหารด้วยค่าสภาพที่เป็นจริงเพื่อถ่วงน้ำหนักก่อนจะนำมาจัดอันดับความสำคัญความต้องการจำเป็น (สุวิมล ว่องวานิช, 2548)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนบ้านดุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ได้สังเคราะห์ทฤษฎีเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 6 แหล่งข้อมูล โดยสังเคราะห์แนวทางการลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน ผู้วิจัยนำองค์ประกอบจาก กระทรวงศึกษาธิการ (2560), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564), สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 (2564), สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 (2565), สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 (2565), สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 (2565) จากการสังเคราะห์ผู้วิจัยได้พิจารณาจากองค์ประกอบทั้งหมด 7 องค์ประกอบ ที่มีความถี่จากสูงมาต่ำ ได้ความถี่ลำดับ 6 ถึงลำดับที่ 5 โดยเรียงจากสูงไปหาต่ำ ดังนี้ 1) การกำหนดนโยบายเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน 2) การพัฒนาระบบการติดตามและระบบงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3) การดำเนินการเชิงรุก 4) การส่งเสริมการจัดการศึกษาแบบเชื่อมโยงกับการประกอบอาชีพ 5) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ดังภาพที่ 1



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนบ้านดุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 สรุปผลตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนบ้านดุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของความต้องการจำเป็นของการบริหารเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนบ้านดุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.83$, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการดำเนินการเชิงรุก ($\bar{X} = 2.89$, S.D. = 0.63) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาระบบการติดตามและระบบงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.86$, S.D. = 0.70) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการกำหนดนโยบายเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน ($\bar{X} = 2.70$, S.D. = 0.64) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นของการบริหารเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนบ้านดุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการพัฒนาระบบการติดตามและระบบงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.64) รองลงมาคือ ด้านการดำเนินการเชิงรุก ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.65) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการกำหนดนโยบายเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน และ ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.65)

2. ความต้องการจำเป็นของการบริหารเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนบ้านดุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

ความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการบริหารเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนบ้านดุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่าโดยภาพรวม $PNI_{modified} = 0.60$ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยการระบุความต้องการจำเป็นมากที่สุด พบว่าองค์ประกอบ ด้านการกำหนดนโยบายเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน ที่ต้องได้รับการพัฒนาเป็นอันดับ 1 ($PNI_{modified} = 0.65$) อันดับ 2 ด้านการพัฒนาระบบการติดตามและระบบงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ($PNI_{modified} = 0.61$) อันดับ 3 ด้านการดำเนินการเชิงรุก และด้านการส่งเสริมการจัดการศึกษาแบบเชื่อมโยงกับการประกอบอาชีพ ($PNI_{modified} = 0.58$) และอันดับ 5 ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ($PNI_{modified} = 0.56$) ผู้วิจัยได้นำผลดังกล่าวมาเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นดังนี้

1. ด้านการกำหนดนโยบายเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน
2. ด้านการพัฒนาระบบการติดตามและระบบงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. ด้านการดำเนินการเชิงรุก
4. ด้านการส่งเสริมการจัดการศึกษาแบบเชื่อมโยงกับการประกอบอาชีพ
5. ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนบ้านดุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลตามกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนบ้านดุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการดำเนินการเชิงรุก รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาระบบการติดตามและระบบงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการกำหนดนโยบายเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษามีการดำเนินการลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียนไม่ต่อเนื่อง และอาจจะกำหนดนโยบายการลดอัตราการออกกลางคันที่ไม่ชัดเจน การวางแผนงานและการทำงานอย่างไม่เป็นตามขั้นตอน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมองไม่เห็นความสำคัญของปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน ทำให้ขาดความร่วมมือในการหาแนวทางแก้ไขปัญหาการออกกลางคัน ดังที่ ผดุง อารยะวิญญู (2542) ได้กล่าวว่า สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน เกิดจากผู้ปกครองไม่สนใจและไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา ขาดการประชาสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาและชุมชน สถานศึกษามีการนำหลักสูตรไปใช้ ตอบสนองความต้องการและสภาพท้องถิ่น ดังที่ กองนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543) ได้ระบุไว้ว่า สาเหตุที่นักเรียนออกกลางคัน คือ โรงเรียนจัดการศึกษาไม่เหมาะสมไม่มีวิธีการที่เหมาะสมในการช่วยเหลือเด็กเรียนอ่อนให้เรียนดีขึ้น โรงเรียนไม่มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรโรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้สร้างทัศนคติที่ดีในการเล่าเรียนให้แก่พ่อแม่ ครูจัดโปรแกรมการสอบไม่เหมาะสมและไม่สนใจให้เด็กอยาก ผู้ปกครองไม่มีเวลาอบรม ไม่ให้ความสำคัญในการเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประยูง ภูศรี (2561) ศึกษาวิจัยการพัฒนาแนวทางการแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการป้องกันการออกกลางคันของนักเรียน สถานศึกษามีระบบการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน แก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง พ่อแม่ต้องอบรมเลี้ยงดูด้วยความรักความเมตตาเอาใจใส่ ผู้นำชุมชนและบุคลากรทุกภาคส่วนของชุมชนควรตระหนักและให้ความสำคัญกับนักเรียน ด้านสถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการที่มีระบบแบบแผนที่ดีในการแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษากำกับและติดตามครูในการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. สภาพที่พึงประสงค์ของ การบริหารเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนบ้านดุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบการติดตามและระบบงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการดำเนินการเชิงรุก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการกำหนดนโยบายเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน และ ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนเป็นปัญหาที่สำคัญและควรแก้ไขอย่างเร่งด่วน สถานศึกษาควรมีการดำเนินการลดอัตราการออกกลางคันที่สามารถแก้ปัญหาได้อย่างยั่งยืน หากปัญหาการออกกลางคันได้รับการแก้ไข ก็จะเป็นการสร้างคนที่มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ มีทักษะชีวิตในการประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างยั่งยืน ซึ่งดังที่ กระทรวงศึกษาธิการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565) ได้ระบุไว้ว่า การออกกลางคันของนักเรียนเป็นปัญหาสำคัญต่อการจัดการศึกษาของประเทศปัญหาหนึ่งที่ทำให้รัฐต้องสูญเสียงบประมาณในโครงสร้างพื้นฐานด้านการศึกษา และเป็นปัญหาที่ต้องเร่งดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายอย่างจริงจัง ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนทำให้เกิดความสูญเปล่าของงบประมาณในการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงานหลักของกระทรวงศึกษาธิการที่จัดการเรียนการสอน ก็ได้รับผลกระทบจากปัญหาการออกกลางคันของ

นักเรียนเช่นเดียวกับหน่วยงานหลักทางการศึกษาในระดับอื่น ๆ ซึ่งนับเป็นความสูญเสียเปล่าทางการศึกษาและความสูญเสียเปล่าของงบประมาณที่จะใช้ในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญ มั่นคงไปอย่างเปล่าประโยชน์ ดังที่ ข้อคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ (สัมภาษณ์ 23 กุมภาพันธ์ 2567) ได้กล่าวว่า การออกกลางคันของนักเรียนเป็นปัญหาสำคัญต่อการจัดการศึกษาของประเทศมาก ถึงแม้ว่าหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้เข้ามาแก้ปัญหาให้นักเรียนออกกลางคันแล้ว แต่ในปัจจุบันปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนก็ยังคงไม่หมดไป ซึ่งส่งผลกระทบต่อการพัฒนากระบวนการศึกษาของไทย และกระทบต่อการพัฒนาประเทศในภายภาคหน้า

3. ความต้องการจำเป็นของการบริหารเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนบ้านดุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จากผลการวิจัยพบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุดคือ ด้านการกำหนดนโยบายเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน ที่ต้องได้รับการพัฒนาเป็นอันดับ 1 ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการในการบริหารสถานศึกษาเพื่อลดอัตราการออกกลางคัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษามีการดำเนินการเชิงรุกและมีการกำหนดนโยบายเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียนอยู่แล้ว แต่อาจจะมีการดำเนินงานที่ไม่ชัดเจนไม่เป็นขั้นตอน และการดำเนินงานอาจจะไม่ต่อเนื่อง สถานศึกษาจึงมีความจำเป็นที่ต้องดำเนินงานในด้านดำเนินการเชิงรุกและการกำหนดนโยบายเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียนอย่างเร่งด่วน รองลงมาเป็นด้านการส่งเสริมการจัดการศึกษาแบบเชื่อมโยงกับการประกอบอาชีพ ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ส่วนด้านที่มีความต้องการจำเป็นต่ำสุดคือด้านการพัฒนาระบบการติดตามและระบบงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 2 มีการดำเนินงานตามระบบการติดตามและระบบงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนแล้วก็ตาม แต่อาจยังไม่มีการพัฒนาในวิธีการดำเนินงาน และอาจมีการดำเนินงานตามระบบการติดตามและระบบงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ไม่ต่อเนื่อง

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนบ้านดุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง
2. สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนบ้านดุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก
3. ความต้องการจำเป็นของการบริหารเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนบ้านดุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่าโดยภาพรวม $PNI_{modified} = 0.60$ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยการระบุความต้องการจำเป็นมากที่สุด พบว่าองค์ประกอบ ด้านการกำหนดนโยบายเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน ที่ต้องได้รับการพัฒนาเป็นอันดับ 1 ($PNI_{modified} = 0.65$) อันดับ 2 ด้านการพัฒนาระบบการติดตามและระบบงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ($PNI_{modified} = 0.61$) และ อันดับ 3 ด้านการดำเนินการเชิงรุก ($PNI_{modified} = 0.58$)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สถานศึกษาควรมีการดำเนินการเชิงรุกในการลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาต้อง กำชับ กำกับ และติดตามการดำเนินงาน เพื่อสรุปและวิเคราะห์ร่วมกันกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินการลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน ให้มีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จอย่างยั่งยืน

1.2 สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการวางแผนและกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการ ชี้แจงสร้างความตระหนักให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เห็นความสำคัญของปัญหา และผลกระทบที่ตามมา เพื่อร่วมกันหาแนวทางแก้ไข ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพและมีความรู้ความสามารถ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการทำวิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน

2.2 ควรมีการทำวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารเชิงรุกเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *ดัชนีทางการศึกษาระดับภาค 1-18 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564*. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและกลยุทธ์ศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- กองนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). *การศึกษาคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของครูประถมศึกษาตามการรับรู้ ของครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). *แนวปฏิบัติตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายปฏิบัติการเรียน การสอนภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพฯ: บริษัท จามจุรีโปรดักส์ จำกัด.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2541). *การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธีรวิ ทองเจือ และปรีดี ทুমเมฆ. (2560). แนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในศตวรรษที่ 21: มิติด้านการศึกษา. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 5(3), 389 – 403.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย และ สุวิมล ว่องวานิช. (2550). *การวิจัยและประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ: ธรรมดาเพรส.
- ประยูง ภูศรี. (2561). *การพัฒนาแนวทางการแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนสำหรับ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

The results of Lt technique cooperative learning a supplementary with canva teaching achievement social studies religion and culture department of prathomsuksa 5 students

Thitiporn Bunngam

Chom Phra Kindergarten School Surin Primary Educational Service Area Office 1

Corresponding author. E-mail: ThitipornBunngam@gmail.com

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to compare the learning achievement between before and after the cooperative learning activities LT technique was supplemented with canva teaching 2) to study the students' satisfaction towards the cooperative learning activities, the LT technique supplemented with canva teaching Prathomsuksa 5 students at Chom Phra Kindergarten School Surin Province. The second semester of the academic year 2021, 32 students were obtained by group random using the classroom as a random unit classes in a mix of abilities. The instruments using for the research included 1) lesson plans 2) the achievement tests discrimination values between 0.28-0.40 difficulty values between 0.42 0.76, and reliability value was 0.87 The research was one-group pretest-posttest design. The statistics for data analysis comprised; mean, standard deviation, percentage, and t-test for dependent samples

The results of the study were as follows:

1. The learning achievement of Prathomsuksa 5 students after school was significantly higher than before after the cooperative learning management LT technique supplemented with canva teaching at the .01 level.
2. The student's satisfaction towards cooperative learning LT technique, supplemented with canva teaching of Prathomsuksa 5 students, was at a high level.

Keywords: Collaborative learning outcomes, LT techniques, Canva teaching materials, academic achievement

ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT เสริมด้วย สื่อการสอน canva ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ฐิติพร บุญงาม

โรงเรียนอนุบาลจอมพระ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

Corresponding author. E-mail: ThitipornBunngam@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนและ หลังเรียนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT เสริมด้วย สื่อการสอน canva 2) ศึกษาความพึงพอใจของ นักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT เสริมด้วย สื่อการสอน canva กลุ่ม ตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ ภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2564 จำนวน 32 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม ชั้นเรียนแบบคละความสามารถ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.28 - 0.40 ค่าความยากง่าย ระหว่าง 0.42 - 0.76 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนหลัง การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT เสริมด้วย สื่อการสอน canva อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01
2. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT เสริมด้วย สื่อการสอน canva ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ, เทคนิค LT, สื่อการสอน canva, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

© 2023 JCERD: Journal of Creative Education Research and Development

บทนำ

ปัจจุบันโลกของเรามีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ด้วยผลจากความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการด้านต่าง ๆ จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา และเตรียมความพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายของกระแสโลก มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ในด้านแนวคิดที่ยึด “เด็กเป็นศูนย์กลางของการ เรียนการสอน” ให้ความสำคัญกับ การพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “คน” เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง สอดรับ กับพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และ (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 มีสาระสำคัญที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาซึ่งต้องเป็นไปเพื่อ พัฒนาคอนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและ วัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข รู้จัก รักษา และส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ เคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของ ประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญา

ท้องถิ่น ภูมิปัญญา ไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถ ในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงพัฒนาการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย ตามเหตุปัจจัยต่างๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น ยอมรับในความแตกต่างและมีคุณธรรมสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต สารศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม ให้แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนา การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเองและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข นับว่าเป็นผู้กระทำ ความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอรวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

จากผลการประเมินคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลจอมพระ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2564 พบว่า คะแนนเฉลี่ยกลุ่ม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งนับว่าไม่ประสบความสำเร็จตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และทางโรงเรียนได้ประสบปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมโดยเฉพาะในสาระภูมิศาสตร์ ซึ่ง ปัจจุบันการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ จากเนื้อหาที่เรียนมี จำนวนมากนี้ครูส่วนใหญ่จะใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย นักเรียนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมกับการกิจกรรมการเรียนการสอนน้อย นักเรียนส่วนมากยังขาดการพัฒนาสมอง เพราะครูผู้สอนยังมองข้ามความสำคัญของการพัฒนาสมอง แต่จะพยายามป้อนความรู้สั่งสมให้กับผู้เรียนมากจนเกินไป จนทำให้สมองเกิดความ เหนื่อยล้าและรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของผู้เรียนเป็นอย่างมาก

การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ผู้สอนจะต้องมี กระบวนการและวิธีการที่ หลากหลายเน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง การ เรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การ เรียนรู้จากธรรมชาติ การเรียนรู้จากการปฏิบัติ จริ่ง การเรียนรู้แบบบูรณาการ (กรมวิชาการ, 2545) การจัดการเรียนรู้แบบ ร่วมมือก็เป็นการสอนอีกรูปแบบหนึ่งที่มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียน ได้ร่วมมือ และช่วยเหลือกันในการเรียนรู้โดยแบ่งกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันออกเป็นกลุ่มเล็กๆ ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มที่มีโครงสร้างชัดเจน มีการทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการ ช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตนและส่วนรวม เพื่อให้ตนเอง และสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ, 2552)

การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เทคนิค LT เป็นวิธีหนึ่งที่น่าสนใจในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน กิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนที่เรียนอ่อน ได้รับการเอาใจใส่จากครูหรือเพื่อน และ ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน ตลอดเวลา ผู้เรียนใช้ความสามารถ เฉพาะตัวในการร่วมมือกันแก้ปัญหาต่างๆ นักเรียนรู้จักวิธีการ ทำงานเป็นกลุ่ม การ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตลอดจนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตาม เป้าหมาย โดยสมาชิกในกลุ่มตระหนักว่าแต่ละคนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม โดยการจัดกลุ่ม แบบคละ ความสามารถเก่ง ปานกลางและอ่อน ซึ่ง มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมดังนี้ ขั้นที่ 1 ครูและนักเรียนทบทวน เนื้อหาเดิม หรือความรู้พื้นฐาน ที่เกี่ยวข้อง ขั้นที่ 2 ครูแจกแบบฝึกหัดหรืองานให้ทุกกลุ่ม ขั้นที่ 3 แต่ละ กลุ่มส่งกระดาษคำตอบหรือผลงานเพียงชุดเดียว ถือว่า เป็นผลงานที่สมาชิกทุกคนยอมรับ และเข้าใจแบบ ฝึกหรือการทำงานชิ้นนี้แล้ว ขั้นที่ 4 ตรวจคำตอบหรือผลงานให้คะแนนด้วยกลุ่มเองหรือครูก็ได้

Johnson and Johnson (1987) ที่กล่าวว่า กลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน (Learning Together) เป็นเทคนิคการ จัดกิจกรรมที่ ให้สมาชิกในกลุ่ม ได้รับผิดชอบ มีบทบาทหน้าที่ทุกคน เช่น เป็นผู้อ่าน เป็นผู้จดบันทึก เป็น ผู้รายงานนำเสนอ เป็นต้น ทุกคนช่วยกันทำงาน จนได้ผลงานสำเร็จ ส่งและนำ เสนอผู้สอนลักษณะ การจัดกิจกรรม กลุ่มผู้เรียนจะแบ่งหน้าที่กัน ทำงาน เช่น เป็นผู้อ่านคำสั่งใบงาน เป็นผู้จดบันทึกงาน เป็นผู้หาคำตอบ เป็นผู้ตรวจคำตอบ กลุ่มจะได้ผลงานที่ เกิดจากการทำงานของทุกคน เป็น การเรียนรู้ ร่วมกันที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-6 ดังนั้น การสนับสนุนให้เด็กได้เข้ากลุ่มเรียนรู้ บทบาทของตนเองที่เหมาะสมได้ โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมมือ ที่เป็นรูปแบบ การสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน ร่วมมือกันและเป็นรูปแบบการสอนที่สำคัญและจำเป็นในการสอนวิทยาศาสตร์ เนื่องจากเป็นวิธีการ สอนที่นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในการทำงานมีการกำหนด บทบาทหน้าที่ของสมาชิก ตลอดจน กฎเกณฑ์ การทำงานกันอย่างชัดเจน ดังนั้นสมาชิกทุกคนต้องพัฒนาและช่วยเหลือคนที่อ่อน

กว่าเพื่อทำให้การทำงานกลุ่มเข้มแข็งขึ้น ขณะเดียวกันนักเรียนทุกคนต้องพัฒนาและช่วยเหลือตนเอง โดยใช้ ศักยภาพให้ มากที่สุดเพราะทุกคนในกลุ่มจะมีส่วนช่วยให้กลุ่มประสบความสำเร็จได้และนักเรียนแต่ละ คนต้องมีทักษะทาง สังคมเพื่อให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขคือ มีความเป็นผู้นำ รู้จัก ตัดสินใจ มีความสามารถในการทำงาน การจัดการ การสื่อสาร และสามารถแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งใน การทำงานร่วมกัน จึงเป็นวิธีการเรียน การสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนสอดคล้องกับ การจัดการเรียนรู้ด้วย เทคนิคนี้สามารถตอบโจทย์ของกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดคุณลักษณะด้านทักษะและกระบวนการ ของเด็กไทยในประชาคมอาเซียนได้เป็นอย่างดี (พิณพนธ์ คงวิจิตต, 2555) และงานวิจัยหลายชิ้นทั้งใน ระดับชาติและนานาชาติ (อารยา ปันจมาวัด, 2556; Kaufman, 2014; Masika & Jones, 2016; Sorensen, & Andersen., 2017; ไอดา ยาคอ, 2560; กรธวัฒน์ สกลคฤห เดช,สุมนา จันทราช, อีริโชติ สัตตานิคม และรจนา แสงตาล, 2560) พบว่า จัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค กลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน (Learning Together: LT) สามารถนำมาใช้ เพื่อพัฒนาทักษะ การคิด และเพิ่ม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้แก่ผู้เรียน ในหลายระดับชั้น ทั้งระดับอนุบาล ประถม มัธยม และมหาวิทยาลัย

สื่อ canva เป็นแพลตฟอร์มออนไลน์ในการออกแบบกราฟฟิกที่มีความหลากหลาย และใช้งาน ง่าย เช่น งานเพื่อใช้ลง Social media การนำเสนอ งานสิ่งพิมพ์ รวมไปถึงภาพเคลื่อนไหว ซึ่ง Canva ยังสามารถสร้างรูปแบบ หรือ VDO ได้อย่างรวดเร็ว เป็นแพลตฟอร์มที่มีความทันสมัย ออกแบบได้ หลากหลาย ใช้งานง่าย และประหยัดเวลาในการทำงาน สามารถนำมาปรับปรุง สร้างกิจกรรม ทำงาน ให้กับนักเรียนได้ และที่สำคัญ คุณครูสามารถนำมาใช้กับการเรียนการสอนของนักเรียนได้ เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ด้านเทคโนโลยี สามารถออกแบบ และนำเสนอความคิดผ่านแอปพลิเคชัน Canva สำหรับ Canva เป็นโปรแกรมสำเร็จรูปที่อยู่ในรูปแบบของเว็บไซต์และแอปพลิเคชันในมือถือ และจะ ช่วยผู้ใช้งานในเรื่องของการดีไซน์งานต่าง ๆ ที่ไม่ใช่แค่สไลด์ 프리เซน เทชั่นอย่างเดียว แต่จะช่วยเหลือทุก งานที่เกี่ยวกับ Artwork เท่าที่ จะเป็นไปได้ ผู้ใช้งานไม่จำเป็นต้องมีศิลปะเลย ก็สามารถ ใช้ Canva ได้เพราะมีรูปแบบสำเร็จให้เลือกมากมาย เหมาะสำหรับในตอนนี้อย่างคุณครูต้องทำทั้งวิดีโอ ฟรีเซนเทชั่น และอีกมากมาย

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษา ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT เสริมด้วย สื่อ การสอน canva ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาและเรียนรู้ เกี่ยวกับภูมิศาสตร์ อันจะส่งผลดีในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งเป็น แนวทางในการปรับปรุงและ พัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ให้มี ประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์และเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และ มีความพึงพอใจต่อการจัด กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนรู้ รายวิชาสังคมศึกษา ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ การจัดการเรียนรู้แบบ ร่วมมือ เทคนิค LT เสริมด้วย สื่อการสอน canva กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม ระหว่างก่อนเรียนและ หลังเรียน
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ต่อการจัดการเรียนรู้แบบ ร่วมมือ เทคนิค LT เสริมด้วย สื่อการสอน canva กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT เสริมด้วย สื่อการสอน canva ที่มีต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยกำหนด วิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนบ้านดุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำนวน 17 โรงเรียน รวมทั้งหมด 174 คน ประกอบด้วยผู้บริหาร 17 คน ครูผู้สอน 157 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนบ้านดุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำนวน 17 โรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 120 คน จำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 17 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ครูผู้สอน จำนวน 103 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามลักษณะการใช้ ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT เสริมด้วย สื่อการสอน canva ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 6 แผน เวลา 16 ชั่วโมง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน-หลังเรียน เรื่อง ภูมิศาสตร์ ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 ชนิดแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

2.2 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT เสริมด้วย สื่อการสอน canva ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

3. สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ ร่วมมือ เทคนิค LT เสริมด้วย สื่อการสอน canva กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับนักเรียน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน อนุบาลจอมพะ จังหวัด สุรินทร์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ซึ่งเป็นนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ครั้งนี้ จำนวน 32 คน โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการปฐมนิเทศเพื่อตกลงและทำความเข้าใจกับนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง ก่อนที่จะใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT เสริมด้วย สื่อการสอน canva กลุ่ม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

4.2 ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน (Pre-test) เรื่อง ภูมิศาสตร์ นำรู้ ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 30 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4.3 ทดลองภาคสนามกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา โดยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ปฏิบัติการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT เสริมด้วย สื่อการสอน canva กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามลำดับ จนครบจำนวน 6 แผน เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเรียนโดยการทดสอบย่อยเมื่อสิ้นสุดกิจกรรม แต่ละแผน

4.4 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน (Post-test) เรื่อง ภูมิศาสตร์นำรู้ ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 30 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4.5 ให้นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT เสริมด้วย สื่อการสอน canva กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

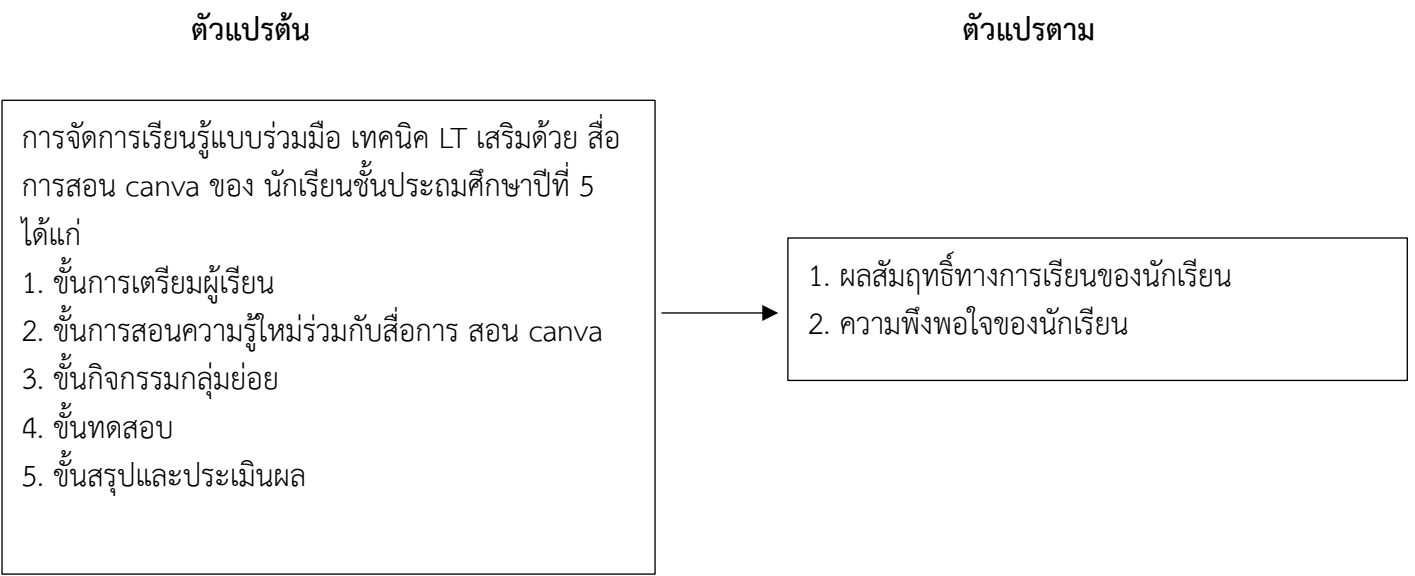
ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

5.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT เสริมด้วย สื่อการสอน canva ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

5.2 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT เสริมด้วย สื่อการสอน canva โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT เสริมด้วย สื่อการสอน canva ต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปร ดังนี้คือ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT เสริมด้วย สื่อการสอน canva ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วย 5 ขั้น ได้แก่ 1.ขั้นการเตรียมผู้เรียน 2. ขั้นการ สอนความรู้ใหม่ร่วมกับ สื่อการสอน canva 3. ขั้นกิจกรรมกลุ่มย่อย 4.ขั้นทดสอบ และ 5.ขั้นสรุปและประเมินผล ซึ่งหาก นำมาใช้ กับผู้เรียนแล้วจะส่งผลให้ประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนเพิ่มมากขึ้นเช่นกันมีผลต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความพึงพอใจของนักเรียนเป็นอย่างไร โดยมีแผนภูมิของกรอบแนวคิดของ การวิจัย ดังภาพที่ 1



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นตอน ๆ ดังนี้
ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ ร่วมมือ เทคนิค LT เสริมด้วย สื่อการสอน canva กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ ร่วมมือ เทคนิค LT เสริมด้วย สื่อการสอน canva กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	32	30	12.47	0.98	22.964**	0.00
หลังเรียน	32	30	23.16	0.23		

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT เสริมด้วย สื่อการ สอน canva กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT เสริม ด้วย สื่อการสอน canva กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT เสริมด้วย สื่อการสอน canva กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนมีความคิดเห็นว่าการเรียนแบบร่วมมือ เทคนิค LT มีความสำคัญและมีประโยชน์ สามารถ นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ รองลงมา คือ ผู้เรียนชอบวิธีการประเมินผลในกิจกรรมการเรียนรู้และ วิธีการเฉลยใบงานอย่างต่อเนื่อง และ การเรียนแบบร่วมมือ เทคนิค LT ทำให้นักเรียนเข้าใจรายวิชา สังคมศึกษา ได้ง่ายขึ้น และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมกลุ่ม ทำรายงานหรือทำกิจกรรมวิชามากกว่าวิชาอื่นหลังจากได้เรียนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ เทคนิค LT

อภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT เสริมด้วย สื่อการสอน canva ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมาอภิปรายผลเป็นลำดับดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT เสริมด้วย สื่อการสอน canva หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 ทั้งนี้อาจมาเนื่องจาก ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT(Learning Together) สามารถ จัดปัญหาการไม่มีส่วนร่วมของสมาชิกภายในกลุ่มได้ ส่งผลให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและ กัน ได้เรียนรู้ถึงการทำงานเป็นกลุ่ม เกิดความสามัคคี และยังมีแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ซึ่ง สิ่งสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียน เกิดความสัมพันธ์และมิตรภาพภายในกลุ่มนั้นเกิด จากผู้เรียนได้รับความรู้จากการช่วยเหลือของเพื่อนร่วมกลุ่ม ซึ่งการสอนกันเองของผู้เรียนทำให้เกิด ความสบายใจ และรับรู้ได้อย่างรวดเร็วเกิดประสิทธิภาพในการเรียนของผู้เรียนและในด้านการ พัฒนาการของผู้เรียน ผู้วิจัยสังเกตเห็นพฤติกรรมเชิงบวกทางการเรียนรู้ของนักเรียนได้ ดังนี้ นักเรียน สามารถอธิบายถึงเนื้อหาที่ได้รับมอบหมายได้ครบถ้วนและถูกต้อง เมื่อนักเรียนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน พบว่า ระดับพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังเรียน ได้แก่ ด้านความรู้ ความจำ ด้านความเข้าใจ ด้านการนำไปใช้ และด้านการวิเคราะห์สูงขึ้นกว่า ก่อนเรียนเรียงลำดับตามคะแนนพัฒนาการ สอดคล้องกับชนินทร์ พุ่มบัณฑิต (2563) ทำการศึกษา เรื่อง พัฒนาการผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเทคนิคการสอนแบบร่วมมือ (Learning Together: LT) สำหรับ การเรียนการสอนวิชาการคิด สร้างสรรค์และนวัตกรรมทางธุรกิจในยุคไทยแลนด์ 4.0 ผลการศึกษา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้สอนใช้เทคนิคการสอนแบบกลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน (LT) มีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนที่แตกต่างกัน โดยมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมี นัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 การเรียนการสอนรูปแบบกลุ่ม เรียนรู้ร่วมกัน (LT) ทำให้นักศึกษาทุกคนพยายาม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน กับงานวิจัยของ นิลุบล ศิลปะธนู ขวนพิศ ชุมคง และพัชรเบศวณ์ เวชวิริยะสกุล (2564) ได้ศึกษา เรื่องการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค LT ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก เพื่อ พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการกลุ่มของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค LT ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก กลุ่มสาระการ เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

2. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT เสริมด้วย สื่อ การสอน canva ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเนื่องจากกิจกรรมผู้เรียนได้ความรู้จากการช่วยเหลือของ เพื่อนร่วมกลุ่ม ซึ่งการสอนกันเองของผู้เรียนทำให้เกิดความสบายใจ และรับรู้ได้อย่างรวดเร็ว เกิด ประสิทธิภาพในการเรียนของผู้เรียนซึ่งส่งผลให้มีความสุข สนุกกับการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอน สื่อ และอุปกรณ์ในการเรียนรู้ นักเรียนชอบบรรยากาศการจัดกิจกรรมซึ่งมีการดึงดูดความสนใจ กิจกรรมมีความสนุกสนาน ตื่นเต้น ไม่น่าเบื่อ ทำหายความคิด มีการใช้สื่อการสอน canva ประกอบการ เรียนการสอนเกิดความสนใจและทัศนคติที่ดีในการเรียน การ จัดกิจกรรมสามารถนำไปประโยชน์ได้ใน ชีวิตประจำวันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนินทร์ พุ่มบัณฑิต (2563) ได้ทำการศึกษา พัฒนาการ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเทคนิคการสอนแบบร่วมมือ (Learning Together: LT) สำหรับการเรียนรู้ การสอนวิชาการ

คิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมทางธุรกิจในยุคไทยแลนด์ 4.0 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียน มีความพึงพอใจในเทคนิคการสอนแบบกลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน (Learning Together. LT) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากกับงานวิจัยของ อภิเดช อิตะปัน วัชรินทร์ ศรีรักษา (2563) ได้ศึกษา เรื่องการพัฒนาการจัด กิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง ศิลปะจากต้นกล้วย ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT ร่วมกับการ สอนแบบสาธิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และช่วยกันทำงานกลุ่มเป็นอย่างดี กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ และวิธีการสอนช่วยสร้างความเข้าใจให้กับนักเรียนได้อย่างดีมาก 2) นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 91 และมีจำนวนนักเรียนผ่าน เกณฑ์ร้อยละ 100 3) นักเรียนมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด

สรุปผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการจัดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT เสริมด้วย สื่อการ สอน canva หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01
2. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT เสริมด้วย สื่อการ สอน canva ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การที่ครูผู้สอนจะนำรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค LT (Learning Together) ไปใช้ในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและให้ได้ผลดีมากขึ้น ครูผู้สอนต้องศึกษา รูปแบบการสอน วิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ อย่างละเอียด ก่อนที่จะนำไปใช้จริง

1.2 การปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มย่อย ครูควรชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงคุณค่าบทบาทหน้าที่ของ ตนเองการให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือกลุ่มของตนเองและการแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม

1.3 หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT เสริมด้วย สื่อการสอน canva นักเรียนมี ปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน อย่างสนิทสนม ให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างเรียน ส่งเสริมให้มีบรรยากาศ ในชั้นเรียนที่ดี

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT (Learning Together) ไปพัฒนาใช้ในวิชาเล่มอื่นในเนื้อหาคล้ายกันเพื่อเป็นการส่งเสริมและหาแนวทาง ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค LT ร่วมกับตัวแปรอื่น ๆ ที่ เช่น ชุดกิจกรรม การ ใช้คำถาม Gallery Walk โดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เช่น เว็บบล็อก (Weblog) ยูทูบ (YouTube) เพเรซซี (Prezi) เป็นต้น เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่าง หลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*(พิมพ์ครั้งที่. 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *คู่มือการพัฒนาสื่อการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์. ครูสภาลาดพร้าว.

กรรวัณน์ สกลฤทธิเดช, สุนา จันทราช, อีริชิตี สัตตานิคม, และรจนา แสงตาล (2560). *รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ Learning Together ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาบริหารธุรกิจ*. สุรินทร์: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์.

นิลบล ศิลปะธนู ขวนพิศ ชุมคง และพัชรเบศวณ์ เวชวิริยะสกุล. (2564). *การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค LT ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการกลุ่มของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา*

ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. การประชุมหาตใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 13 มหาวิทยาลัยหาตใหญ่.

พินพนธ์ คงจิตต์. (2555). ครูกับการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน. *วารสารครุศาสตร์*, 40(2), 273-278.

ชนินทร์ พุ่มบัณฑิต. (2563). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเทคนิคการสอนแบบร่วมมือ (Learning Together: LT) สำหรับการเรียนการสอนวิชาการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมทางธุรกิจ ในยุคไทยแลนด์ 4.0. *วารสารจันทร์เกษมสาร*, 26(1), 61 – 73.

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2552). *19 วิธีจัดการเรียนรู้ : เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ*. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.

อารยา ปันจะมาวัด. (2556). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการทำงานเป็นทีมโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือตามรูปแบบ LT (Learning Together) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนดอนเมือง ทหารอากาศ บำรุง ในรายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

ไอลดา ยาคอ. (2560). การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค LT (Learning Together) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดและเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาเคมีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. *วารสารนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์*, 3(1), 31-42.

อภิเดช ธิตะปัน วัชรินทร์ ศรีรักษา. (2563). การพัฒนาการจัด กิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง ศิลปะจากต้นกล้วย ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT ร่วมกับการ สอนแบบสาธิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน กลุ่มวิชาเฉพาะการสอนศิลปะ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

Kaufman, S. (2014). Learning together. *Schools: Studies in Education*, 11(2), 263–305.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

Masika, R., & Jones, J. (2016). Building student belonging and engagement: Insights into higher education students' experiences of participating and learning together. *Teaching in Higher Education*, 21(2), 138–150.

Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (1987). *Learning together and alone: Cooperative, competitive and individualistic learning*. (2nd Ed). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall, Inc.

The results of stad cooperative learning technique to science achievement of grade 6 students

Nadnapa Jindasri

Ban Na Som School (Wilairat Suksa) Surin Primary Educational Service Area Office 1

Corresponding author. E-mail: NadnapaJindasri@gmail.com

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) compare the science achievement of grade 6 students between before and after learning 2) compare the science achievement of grade 6 students between after learning and the standard 70 percentage 3) study the satisfaction of grade 6 students towards on STAD cooperative learning technique. The sample consisted of 30 students in the first semester of the academic year 2022 at Ban Nasom School (Wilairat Education), Mueang District, Surin Province by cluster random sampling. The research instruments were 1) lesson plans 2) the science achievement tests had difficulty values between 0.37-0.77 discrimination values between 0.20-0.80 and reliability value was 0.75 3) the satisfaction questionnaire. The statistics for data analysis comprised; mean, standard deviation, percentage, and t-test for dependent samples and one sample t-test.

The results of this research found that;

1. The science achievement of grade 6 students to wards on STAD after learning was significantly higher than before at the .05 levels
2. The science achievement of grade 6 students to wards on STAD after learning was significantly higher than 70% at the .05 levels
3. The satisfaction of grade 6 students towards on STAD cooperative learning technique at the highest level.

Keywords: Learning outcomes, STAD techniques, academic achievement

ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

นาฏนภา จินดาศรี

โรงเรียนบ้านนาสม (วิไลราษฎร์ศึกษา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

Corresponding author. E-mail: NadnapaJindasri@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70 3) ศึกษาความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาสม (วิไลราษฎร์ศึกษา) อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิทยาศาสตร์ มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.37-0.77 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.20-0.80 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.75 3) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สถิติ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระ และแบบกลุ่มเดียว

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน แบบร่วมมือเทคนิค STAD อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนแบบ ร่วมมือเทคนิค STAD สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ผลการจัดการเรียนรู้, เทคนิค STAD, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่มุ่งพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีความสามารถเต็ม ตามศักยภาพมีพัฒนาการที่สมดุลทั้งทางด้านสติปัญญาจิตใจร่างกายและสังคม เพื่อเสริมสร้างในการ พัฒนาความเจริญเติบโตทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศโดยเฉพาะกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมยุคโลกาภิวัตน์ การศึกษายุคใหม่ต้องเตรียมคนให้มีคุณสมบัติเหมาะสมกับเศรษฐกิจใน ยุคโลกาภิวัตน์ทั้งนี้การศึกษาจะต้องบรรลุเป้าหมายในการสร้าง บุคคลแหล่งการเรียนรู้องค์กรและสังคม เพื่อเป็นองค์ประกอบสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาและยกระดับการศึกษาของประเทศให้ สามารถเข้าสู่การแข่งขันกับนานาชาติได้จึงถือว่า การศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกคน และทุกคนต้อง มีส่วนร่วมผลักดันส่งเสริมสนับสนุนให้ผลผลิตทางการศึกษามีคุณภาพในสถานการณ์ที่โลกเปลี่ยนไป อย่างรวดเร็ว ระบบการจัดการศึกษาไทยไม่สามารถปรับตัวได้จึงจำเป็นต้อง ปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กเยาวชน และคนไทยในอนาคตให้มีคุณธรรม เป็นคนเก่งคิดดีทำงานได้ดีมี คุณภาพ ด้วยความสำคัญดังกล่าวนี้ ญรัฐจา พิสัยฐบรรณกร (2560) จึงกล่าวไว้ว่าการศึกษาคือหัวใจ สำคัญของการพัฒนา “คน” เป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าของสังคมให้มีคุณภาพ และมีคุณลักษณะที่พึง ประสงค์สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ทันท่อ

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามยุคสมัย การศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยนให้ทันและสอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของประเทศชาติและสังคม โลกอยู่ตลอดเวลา

วิทยาศาสตร์เป็นศาสตร์สาขาหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในสังคมปัจจุบันและอนาคตเพราะ วิทยาศาสตร์มักจะเกี่ยวข้องกับทุกสิ่งในชีวิตประจำวันการทำงานอาชีพต่าง ๆ ตลอดจนเทคโนโลยี เครื่องมือเครื่องใช้และผลผลิตที่อำนวยความสะดวกซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นผลของมนุษย์ที่ได้พัฒนาวิธีคิด จากความรู้วิทยาศาสตร์ ผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์ ความเป็นเหตุเป็นผลคิดวิเคราะห์วิจารณ์ มี ทักษะในการค้นคว้าหาความรู้ การแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลที่หลากหลาย และมีประสิทธิภาพที่ตรวจสอบได้วิทยาศาสตร์เป็นวัฒนธรรมของโลกสมัยใหม่ซึ่งเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ดังนั้นทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้รู้วิทยาศาสตร์ เพื่อที่จะมีความรู้ความเข้าใจใน ธรรมชาติและเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นสามารถนำความรู้ไปใช้อย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์ และมี คุณธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์มีบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลง สังคมและเศรษฐกิจของประเทศจึงเห็นได้ว่าประเทศที่เจริญแล้วมีการพัฒนาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ อย่างต่อเนื่องโดยมีบทเริ่มต้นของการพัฒนานี้มาจากการศึกษา (กฤษณ์ เพชรทวีพรเดช, 2550) การ พัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้ได้ผลนั้น การศึกษาวิชาวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนระดับประถมศึกษามีส่วนสำคัญยิ่งต่อการสร้างทัศนคติและเจตคติให้แก่เยาวชนไทยที่จะก้าวหน้าต่อไปสู่ระดับ มัธยมศึกษาอุดมศึกษาและสู่อาชีพ (มนตรี จุฬาวัดนพล, 2556)

เอกสารตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดการจัดการเรียน การสอนวิทยาศาสตร์ โดยมีความมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่เน้นการเชื่อมโยงความรู้กับ กระบวนการ มีทักษะสำคัญในการค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้และแก้ปัญหาที่หลากหลายให้ผู้เรียนมี ส่วนร่วมในการเรียนรู้ทุกขั้นตอนการลงมือปฏิบัติอย่างหลากหลาย เพื่อให้ได้ทั้งกระบวนการและความรู้ จากวิธีการสังเกต การสำรวจตรวจสอบ การทดลองนำความรู้ความเข้าใจในวิชาวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในสังคมและการดำรงชีวิต รวมทั้งการพัฒนาระบวนการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ทักษะในการสื่อสารและความสามารถในการตัดสินใจ การเป็นผู้ที่มี จิตวิทยาศาสตร์มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมในการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560)

ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ยังไม่บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา เมื่อพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนในภาพรวมทั้งประเทศยังอยู่ในระดับ ต่ำ จากรายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รายวิชา วิทยาศาสตร์ 3 ปีซ้อนหลัง ปีการศึกษา 2562, 2563 และ 2564 ระดับโรงเรียน มีคะแนนเฉลี่ย 35.10, 36.43 และ 34.28 ตามลำดับ ในระดับประเทศมีคะแนนเฉลี่ย 35.55, 38.78 และ 34.31 ตามลำดับ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2564) จะเห็นว่า ในปีการศึกษา 2562 ปีการศึกษา 2563 และ ปีการศึกษา 2564 ผลการทดสอบวิชาวิทยาศาสตร์ มีคะแนนต่ำกว่าระดับประเทศ เมื่อพิจารณา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ปลายภาคเรียนของโรงเรียน ในปีการศึกษา 2564 มีคะแนนร้อยละ 50 (สถาบันทดสอบทางการศึกษา, 2564) จะเห็นว่าระดับคะแนนโรงเรียนบ้านนาสม (วิไล ราษฎร์ ศึกษา) จะต่ำกว่าระดับประเทศทุกปีการศึกษา และยังไม่ถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 ทั้งนี้ อาจ เนื่องจากปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ยังไม่เป็นไปตามธรรมชาติของวิชาวิทยาศาสตร์ สภาพปัญหาการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ ครูผู้สอนขาดความแม่นยำในความรู้วิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน ครูวิทยาศาสตร์ส่วนหนึ่งมักจะขาดความรู้ด้านเนื้อหา และไม่พยายามสืบหาความรู้ ทำให้ผู้เรียนขาดมโน ทัศน์ที่ถูกต้องของความรู้ในด้านวิทยาศาสตร์ ทำให้ ผู้เรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิทยาศาสตร์ ผู้เรียนไม่ได้ รับการฝึกฝนให้คิดเอง ผู้เรียนขาดความคิดสร้างสรรค์ และมีสมาธิสั้น (วรณัฐ แหมมแสง, 2549) นอกจากนี้ปัญหาการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ยังพบว่า ครูผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย ประกอบแบบเรียน นักเรียนนั่งฟังครูและท่องจำเนื้อหาที่เรียนมากกว่าวิธีอื่น นักเรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อ การเรียนวิทยาศาสตร์ เนื่องจากเนื้อหาของวิชามีความยากและขาดการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน การร่วมมือการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้ที่ผู้เรียนร่วมมือกันเป็นกลุ่มจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี (ทิศนา แหมมณี, 2557)

ผู้วิจัยได้ตระหนักและต้องการแก้ไขถึงข้อปัญหาที่พบดังกล่าว โดยคิดจะปรับปรุงกระบวนการ เรียนรู้ที่มีเทคนิคและวิธีการสอนใหม่ๆที่หลากหลายมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นหมายรวมถึงการเสริมสร้าง บรรยากาศการเรียนแบบร่วมมือให้เกิดในชั้นเรียน นักเรียนที่เรียนเก่งช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อนกว่า ในกลุ่มเพื่อนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มที่มีความสนใจกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้เทคนิค วิธีการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD (Student Teams Achievement Divisions) เป็นเครื่องมือช่วย

ในการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจ และช่วยเหลือเพื่อนให้เกิดการเรียนรู้ตลอดเวลาเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มได้มีส่วนร่วม จึงอาจทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีระดับที่ดีขึ้นได้ (วัลยา บุญอากาศ, 2556) ซึ่งสอดคล้องกับ นนทยา บุญเคลื่อน (2540) ที่กล่าวว่าการเรียนแบบร่วมมือนั้น จะทำให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันและยังทำให้เกิดความสนุกสนานในการเรียนซึ่งจะ ทำให้นักเรียนอยากเรียนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสภาพปัญหาของสถานศึกษาที่ผู้วิจัยได้ปฏิบัติการสอน ในปัจจุบันเป็นสถานศึกษาที่มีการจัดผู้เรียนที่มีคุณสมบัติแตกต่างกันมาเรียนร่วมกันในห้องเรียน มีความ หลากหลายในกลุ่มผู้เรียนทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เร็วช้าต่างกัน และจากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือเทคนิค STAD พบว่า สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนให้สูงขึ้นได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (จินตรา ญาณสมบัติ. 2561; สุริเยส กิ่งมณี, 2547)

จากหลักการ แนวคิด และปัญหาการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความ สนใจที่จะศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ศึกษา แนวทางการประยุกต์ใช้ในรูปแบบการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมเกิดประสิทธิภาพและเป็นพื้นฐาน เพื่อต่อยอดในการเรียนการสอนในระดับชั้นสูงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD กับเกณฑ์ร้อยละ 70
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาสม (วิไลราษฎร์ศึกษา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 3 ห้อง จำนวนนักเรียน 90 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาสม (วิไลราษฎร์ศึกษา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้อง จำนวนนักเรียน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random sampling) โดยใช้ ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม ทั้งนี้โรงเรียนจัดชั้นเรียนแบบคละความสามารถ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามลักษณะการใช้ ดังนี้

- 2.1 แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD
- 2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์เรื่องสารอาหารและระบบย่อย อาหารเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
- 2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เรื่อง สารอาหารและระบบย่อยอาหาร

3. สมมติฐานการวิจัย

- 3.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ หลังการจัดการ เรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD สูงกว่า ก่อนเรียน
- 3.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ หลังการจัดการ เรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD สูงกว่า เกณฑ์ร้อยละ 70

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยทดลองเบื้องต้นตามแบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อน และหลัง (One Group Pretest-Posttest Design) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตาม ขั้นตอน ดังนี้

- 4.1 ก่อนดำเนินการทดลองผู้วิจัยทำการชี้แจงเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียนเข้าใจ
- 4.2 ทดสอบก่อนเรียน (Pre-Test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
- 4.3 ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้ที่ 1 ถึงแผนการเรียนรู้ที่ 8 โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้ที่วางไว้
- 4.4 ทดสอบหลังเรียน (Post-Test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ฉบับเดียวกับที่ทดสอบก่อนเรียนจำนวน 30 ข้อ ใช้เวลาทดสอบ 1 ชั่วโมง
- 4.5 สอบถามความพึงพอใจของนักเรียน ด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการ เรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ที่สร้างขึ้น
- 4.6 ตรวจสอบผลการทดสอบหลังเรียนและแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนรู้แบบ ร่วมมือเทคนิค STAD
- 4.7 ผู้วิจัยนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ผลและแปลผลข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

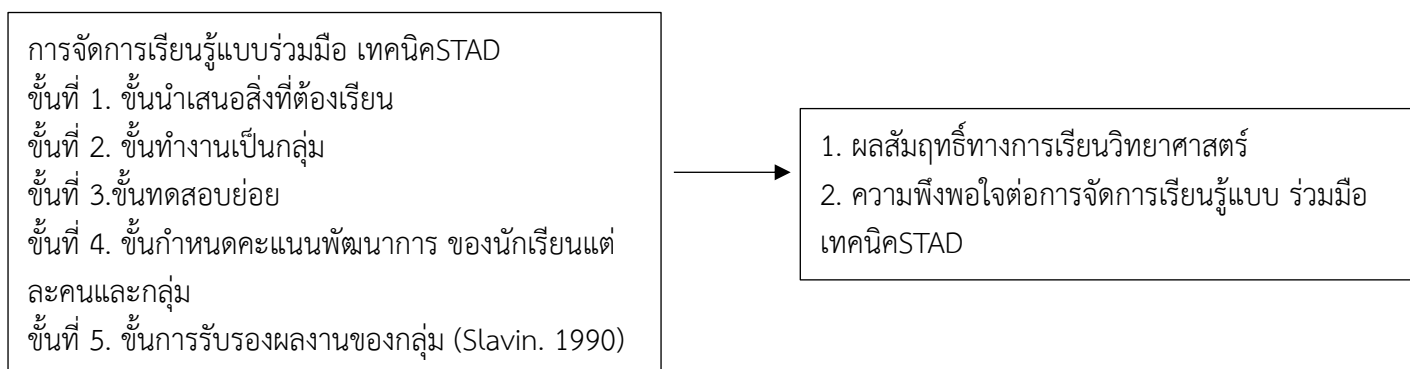
- 5.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนและหลังเรียน ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD โดยใช้การวิเคราะห์ค่าทีแบบไม่ อิสระ (t-test for Dependent Samples)
- 5.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างหลังเรียน ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD กับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยใช้การวิเคราะห์ค่า ทีแบบกลุ่มเดียว (One Samples t-test)
- 5.3 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัย เรื่องผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยศึกษาตัวแปรต้นการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ตามกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น โดยยึดของ Slavin (1990) ได้แก่ 1. ชี้นำเสนอสิ่งที่ต้อง เรียน 2. ชี้นำทำงานเป็นกลุ่ม 3.ขั้นทดสอบย่อย 4. ชี้นำกำหนดคะแนนพัฒนาการ ของนักเรียนแต่ละคน และกลุ่ม 5. ชี้นำการรับรองผลงานของกลุ่ม และศึกษาตัวแปรตาม คือ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิทยาศาสตร์ 2) ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดย STAD สามารถเขียนเป็นกรอบ แนวคิดการวิจัยตามภาพที่ 1

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนและหลังเรียน ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD โดยใช้การวิเคราะห์ค่าที่แบบไม่ อิสระ (t-test for Dependent Samples) แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	30	30	12.20	0.67	41.58*	0.02
หลังเรียน	30	30	23.47	0.22		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ก่อนเรียนเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 12.20 และหลังเรียนได้ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 23.47 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ก่อนเรียนเท่ากับ 1.67 และหลัง เรียนเท่ากับ 1.22 และจากการทดสอบค่าที่ (t-test) เท่ากับ 41.58 ซึ่งหมายความว่าผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างหลังเรียน ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD กับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยใช้การวิเคราะห์ค่า ที่แบบกลุ่มเดียว (One Samples t-test) แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD กับเกณฑ์ร้อยละ 70

การทดสอบ	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ	t	p
ก่อนเรียน	21.00	-	70.00	2.04*	0.03
หลังเรียน	23.47	1.22	78.22		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 23.47 ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 1.22 คิดเป็นร้อยละ 78.22 วิเคราะห์ค่า t เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ได้ ค่า 1 เท่ากับ 2.04 แสดงว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

3. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อการจัดการ เรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD จากตารางที่ 8 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียน เรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 7 กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น และข้อ 8 สื่อการจัดการเรียนเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สามารถดึงดูดความสนใจจาก

นักเรียน ($\bar{X} = 5.00$) รองลงมา ข้อ 3 บรรยายภาพของการเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนทำกิจกรรมได้อย่างอิสระและสนุกสนาน ในการเรียน ข้อ 12 การจัดการเรียนรู้ทำให้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ได้มากยิ่งขึ้น ข้อ 14 การจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้นและข้อ 15 การจัดการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนมีความสนใจในวิชาวิทยาศาสตร์มากยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.88$) รองลงมา ข้อ 2 บรรยายภาพของ การเรียนทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน ($\bar{X} = 4.75$) รองลงมา ข้อ 5 บรรยายภาพในการ เรียนมีความแปลกใหม่น่าสนใจ ($\bar{X} = 4.63$) ข้อ 1 บรรยายภาพของการเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วม ร่วมในการทำกิจกรรม ข้อ 6 กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเนื้อหา และข้อ 10 การจัดการเรียน เรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เป็นสื่อที่แปลกใหม่สำหรับนักเรียน ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมา ข้อ 13 การจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเรียนรู้ทักษะในหลากหลายรูปแบบ ($\bar{X} = 4.38$) และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 9 สื่อการจัดการเรียนเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STADสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนมากขึ้น ($\bar{X} = 4.25$)

อภิปรายผล

ผลการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่องผลของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิทยาศาสตร์ ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน และสูงกว่า เกณฑ์ร้อยละ 70 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการ เรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ส่งผลต่อ กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD เป็นการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือกัน ภายในกลุ่ม ส่งผลให้นักเรียนเกิดความรู้และทักษะที่นำไปใช้ในการทดสอบได้เป็นอย่างดี และทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ซึ่งการเรียนรู้แบบร่วมมือส่งเสริมการเรียนรู้โดยผู้เรียนมีความ เอาใจใส่รับผิดชอบตัวเองและกลุ่มร่วมกับสมาชิกอื่น ส่งเสริมให้ ผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกัน ได้เรียน ร่วมกันส่งเสริมให้ผู้เรียนผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึก และเรียนรู้ทักษะ ทางสังคม โดยตรงและผู้เรียนมีความตื่นเต้น สนุกสนาน กับการเรียนรู้ (สุวิทย์ มูลคำ, 2548) สอดคล้องกับ แนวคิดของ อาเรนดส์ (Arends, 1994 อ้างถึงใน วัลยา บุญอากาศ, 2556) ได้ กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เป็นการจัดให้ ผู้เรียนได้ร่วมมือกันเรียนเป็น กลุ่มเล็กประมาณ 2 - 6 คนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการเรียนร่วมกัน นับว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ ผู้เรียนทุกคนในกลุ่มได้แสดงความคิดเห็นและแสดงออก ตลอดจนลงมือกระทำอย่างเท่าเทียมกัน มีการ ให้ความช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน เช่น คนเรียนเก่งช่วยคนที่เรียนไม่เก่ง ทำให้คนที่เรียนเก่งมีความรู้สึกภาคภูมิใจ รู้จักใช้เวลาและช่วยให้เข้าใจในเรื่องที่ดี ขึ้น ส่วนคนที่เรียนไม่เก่งก็จะซาบซึ้งในน้ำใจเพื่อนมี ความอบอุ่นรู้สึกเป็นกันเอง กล้าซักถามในข้อสงสัยมากขึ้น จึงง่ายต่อการทำ ความเข้าใจในเรื่องที่เรียน ที่ สำคัญในการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD คือ ผู้เรียนในกลุ่มร่วมกันคิด ร่วมกันทำงาน จนกระทั่ง สามารถหาคำตอบที่เหมาะสมที่สุดได้ ถือว่าเป็นการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ช่วยให้ความรู้ที่ได้รับเป็น ความรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง จึงมีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้นผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ เนตรนา เกียรติสมกิจ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีเรื่อง พันธะเคมีและความสามารถทางทักษะ กระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ชั้นบูรณาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD และเรียน ด้วยวิธีปกติ ผลการศึกษาพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีเรื่อง พันธะเคมีของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่4 ที่เรียนแบบ ร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา เคมีเรื่อง พันธะเคมีของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD กับ เรียนด้วยวิธีปกติแตกต่างกัน มี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับการศึกษาของ จินตรา ญาณสมบัติ (2561) ได้ศึกษา เปรียบเทียบความสามารถใน การคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์เรื่องโลกและการเปลี่ยนแปลง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างนักเรียนที่เรียนรู้โดยกลุ่ม ร่วมมือแบบ STAD กับโดยกระบวนการสืบเสาะ พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้โดยกลุ่มแบบ ร่วมมือแบบ STAD และโดยกระบวนการสืบเสาะมีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.43/84.33 และ81.95/80.28 ดังนี้ ประสิทธิภาพเท่ากับ 7439 และ.6686 ตามลำดับนักเรียนที่เรียนรู้โดยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD มี ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่ม ขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ สอดคล้องกับการศึกษาของ สุริเยส กิ่ง มณี (2547) ได้พัฒนาแผนการ เรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิคSTAD เรื่อง บรรยายภาพ วิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปี

ที่ 3 และศึกษาดัชนีประสิทธิผลของแผนการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสุนทรราชมงคล อำเภอมือง จังหวัดสุรินทร์ ผลการศึกษาพบว่า แผนการเรียนรู้แบบร่วมมือ กันเรียนรู้ด้วยเทคนิค STAD มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.96/80.90 สามารถพัฒนาความสามารถของ ผู้เรียนและส่งเสริมกระบวนการกลุ่มได้

2. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อการจัดการเรียนเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD มี โดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น และ สื่อการจัดการเรียนเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สามารถ ดึงดูดความสนใจจากนักเรียน ทั้งนี้เนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนได้ทำ กิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม สมาชิกภายในกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยนักเรียนเก่งช่วยเหลือนักเรียนที่ ไม่เข้าใจบทเรียน ช่วยสร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม ทุกคนแสดงความคิดเห็นได้เต็มที่ มีการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น นอกจากนี้ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD เป็นการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกัน ทั้งในลักษณะ ของผู้นำ และผู้ตาม ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสดำเนินการศึกษาค้นคว้าของตนเอง ส่งเสริมให้เกิดความรับผิดชอบ สามัคคี และสร้างแรงจูงใจในการเรียน ลดความรู้สึกเบื่อหน่ายในการเรียน เนื่องจากทั้งกลุ่มมีเป้าหมาย เดียวกันและทุกคนในกลุ่มสามารถทำประโยชน์ให้กลุ่มได้ ความสำเร็จรายบุคคลจะเป็นความสำเร็จของ กลุ่มด้วย ทุกคนจะกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ก่อให้เกิดความสำเร็จต่อกลุ่มและต่อตนเองในที่สุดผลการวิจัยสอดคล้องกับการศึกษาของ ประภัสสร สงวนกลิ่น (2562) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการ พัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ (STAD) เรื่อง ร่างกายของเรา กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ (STAD) เรื่อง ร่างกายของเรา กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.70/82.08 และมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.7278 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.7278 คิดเป็นร้อยละ 72.78 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัด กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับสุริเยศ กิ่งมณี (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ (STAD) เรื่อง บรรายากาศ วิชาวิทยาศาสตร์ ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และเพื่อศึกษาดัชนี ประสิทธิภาพของแผนการเรียนรู้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จากผลการศึกษาพบว่า แผนการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค STAD ที่ พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.96/80.90 สามารถพัฒนาความสามารถของผู้เรียนและส่งเสริมกระบวนการกลุ่มได้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สรุปผลการทำวิจัย ได้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนด้วยการ จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบ ร่วมมือเทคนิค STAD อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนหลังเรียนด้วย การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นแนวทางให้ ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ใน รายวิชาอื่น ๆ และชั้นชั้นอื่น ๆ

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น และ สื่อ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค

STAD สามารถดึงดูดความสนใจจากนักเรียน ดังนั้น ในการ จัดการเรียนรู้ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม ที่นักเรียนมีความสามารถแตกต่างกัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD กับวิธีการเรียน แบบร่วมมือวิธีอื่น เช่น วิธีการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ TGT วิธีการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ TAI เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาลักษณะการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD กับตัวแปรตามอื่น เช่น พฤติกรรมการทำงาน เป็นทีม ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กฤษณ์ เพ็ชรทวีพรเดช. (2550). *สุดยอดวิธีสอนวิทยาศาสตร์น่าไปรู้...การจัดการเรียนรู้ของ*. คุรุยุคใหม่. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- จินตรา ญาณสมบัติ. (2551). *การเปรียบเทียบความสามารถในการวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง โลกและการเปลี่ยนแปลง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างนักเรียนที่เรียนรู้ โดยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD กับโดยกระบวนการสืบเสาะ. การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.
- ณัฐรุจา พิสิษฐบรรณกร. (2560). *สภาพปัญหาและความต้องการบริหารชั้นเรียนอนุบาลสำนักงานการ. ประถมศึกษาจังหวัดและสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา เอกชน จังหวัดพะเยา. ค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.
- นันทิยา บุญเคลือบ. (2540). *การเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ตามแนวคิด Constructivism. วารสารส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 25(96) : 13-14*.
- ทิตนา แหมมณี. (2557). *ศาสตร์การสอน:องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ, พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า 419 – 420*.
- เนตรนภา เกียรติสมกิจ. (2551). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี เรื่องพันธะเคมี และความสามารถทางทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ชั้นบูรณาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD และเรียนรู้ด้วยวิธีปกติ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี*.
- ประภัสสร สงวนกลิ่น. (2562). *การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ (STAD) เรื่อง ร่างกายของเรา กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.
- มนตรี จุฬาววัฒน. (2556). *การศึกษาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมและ คณิตศาสตร์ หรือ “สะเต็ม”. วารสารสมาคมครูวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และ เทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 19, 3 -14*.
- วัลยา บุญอากาศ. (2556). *ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์วิยาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี*.
- วรรณุช แหมมแสง. (2549). *พฤติกรรมการสอนวิทยาศาสตร์ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง*.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *คู่มือการประเมินคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ*.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2564). *ระบบประกาศและรายงานผลสอบโอเน็ต. กรุงเทพฯ*.
- สุริเยส กิ่งมณี. (2547). *การพัฒนาแผนการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ (STAD) เรื่อง บรรยากาศ วิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสารคาม*.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2548). *กลยุทธ์การสอนคิดวิเคราะห์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ดวงกลมสมัย*.
- Slavin, Robert E. (1990). *Cooperative Learning. Massachusetts : Adivision of. Simon & Schuster*.

Characteristics of school administrators in the 21st century chai wan group, udon thani primary educational Service area office 3

Anuchit Jumwisas

Romklao 2 School (in the Royal Initiative Project) under the Udon Thani Primary Educational Service Area Office 3

Corresponding author. E-mail: AnuchitJumwisas@gmail.com

ABSTRACT

This research has the following objectives: 1. To study the characteristics of school administrators in the 21st century in the Chaiyawan Group, and 2. To compare the characteristics of school administrators in the 21st century in the Chaiyawan Group, classified by gender and school size. The sample group consisted of school administrators and teachers in the Chaiyawan Group under the Office of Udon Thani Primary Educational Service Area 3 in the academic year 2022, totaling 162 school administrators and teachers. The sample group was determined using Krejcie and Morgan's method and proportional stratified random sampling. The research instrument was a questionnaire about the administrative characteristics of school administrators in the 21st century, using a 5-point rating scale with a reliability coefficient of 0.904. The statistics used for data analysis included percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way analysis of variance, and Scheffé's post hoc test for pairwise comparisons.

The research findings revealed that:

1. The characteristics of school administrators in the 21st century in the Chaiyawan Group were overall at the highest level. When considering each aspect ranked by mean from highest to lowest in the top 3, it was found that leadership had the highest mean, followed by communication, and ethics and morality, respectively.
2. The comparison of characteristics of school administrators in the 21st century in the Chaiyawan Group under the Office of Udon Thani Primary Educational Service Area 3, classified by gender, showed no overall difference, while classification by school size revealed an overall difference that was statistically significant at the 0.05 level.

Keywords: Executive characteristics, educational administrators, 21st century characteristics

คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มไชยวาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3

อนุชิต จำวิเศษ

โรงเรียนร่มเกล้า 2 (ในโครงการพระราชดำริฯ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

Corresponding author. E-mail: AnuchitJumwisas@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มไชยวาน 2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มไชยวาน จำแนกตามเพศ และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน กลุ่มไชยวานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3 ปีการศึกษา 2565 ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนจำนวน รวม 162 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างของ Krecie and Morgan และการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นแบบสอบถามลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.904 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของเชฟเพ

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มไชยวาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ใน 3 ลำดับแรก พบว่า ด้านความเป็นผู้นำ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านการสื่อสาร และด้านคุณธรรมจริยธรรม ตามลำดับ
2. การเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มไชยวาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3 จำแนกตามเพศ โดยรวมไม่แตกต่างกันและจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: คุณลักษณะผู้บริหาร, ผู้บริหารสถานศึกษา, คุณลักษณะในศตวรรษที่ 21

© 2023 JCERD: Journal of Creative Education Research and Development

บทนำ

ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินงานขององค์กร เพราะผู้บริหารคือผู้ที่จะนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จ จะเห็นได้ในสังคมหรือสถาบันใดก็ตามที่มาอยู่ร่วมกันเป็นหมู่เหล่ามักจะมีผู้นำเสมอซึ่งอาจจะเป็นผู้นำตามธรรมชาติหรือเป็นผู้นำที่ได้รับการสถาปนาหรือแต่งตั้งขึ้น ซึ่งผู้นำในสถาบันหรือที่เรียกว่าผู้บริหารนั้นแหละเป็นผู้ที่ควบคุม ดูแลให้สถาบันอยู่ได้อย่างปกติสุข ส่วนในองค์กรนั้นก็จะมีผู้บริหารเป็นผู้ควบคุม ดูแล ซึ่งการควบคุมดูแลนั้นผู้บริหารจะต้องเป็นผู้พร้อมด้วยความรู้ความสามารถในเทคนิควิธีการ หลักการและทฤษฎีการบริหารดังเช่นนักวิชาการได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กร โดยเฉพาะองค์การเอกชนนั้นเห็นได้ชัดเจนว่า ความอยู่รอดขององค์กรขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญ รวมทั้งการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษา ต้องสรรหาผู้บริหารที่มีความสามารถสูงเพื่อความสำเร็จในการบริหารงานขององค์กร ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการจัดการทรัพยากรให้ได้ประโยชน์สูงสุด โดยต้องมองเห็นความสำคัญของครู ผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งเกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้ส่วนเสียกับการบริหารจัดการ (รุ่ง แก้วแดง, 2545) ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยให้ความสำคัญต่อการส่งเสริม สนับสนุน การเปลี่ยนแปลง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

หมวด 4 มีการวางแผน นโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน และสะดวกต่อการนำไปปฏิบัติ ให้คำปรึกษา แนะนำ และสร้างพลังความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา

ศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยีเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ของทุกภูมิภาค ของโลกเข้าด้วยกัน พลังขับเคลื่อนของเทคโนโลยียุคดิจิทัลส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และเป็นความรวดเร็วที่ นักวิชาการเห็นตรงกันว่าเพียงเริ่มต้นเท่านั้นในระยะถัดไปจะยิ่งทวีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้นเป็นทวีคูณ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาตามไปด้วยอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ สถานศึกษาจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมใน การจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งส่งผลให้มีการ เปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้เพื่อเด็กในศตวรรษที่ 21 สถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาในปัจจุบันมีความพร้อมที่จะรับมือ ต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นแล้วหรือไม่ ครูมีความรู้และทักษะพร้อมที่จะนำเทคโนโลยีมาพัฒนาการเรียนการสอนหรือไม่ ผู้บริหารโรงเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงและพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ ผู้บริหารระดับนโยบายมีความ ใส่ใจต่อการเปลี่ยนแปลงหรือยัง (กนิษฐา ทองสมุทร, 2561) (Churches, 2008) กล่าวว่าการเปลี่ยนแปลงห้องเรียน ครู หลักสูตร และการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นั้น ยังไม่เพียงพอกับการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว สิ่งสำคัญที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงด้วย คือศาสตร์การสอน (Pedagogy) ที่ต้องสะท้อนถึงวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนสะท้อนถึงโลกที่พวกเขาจะต้องเดินทางเข้าไปในอนาคต ดังนั้นรูปแบบและวิธีการสอนจึงมีความจำเป็นต้องมุ่งให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ความรู้ (Create Knowledge) จากกระบวนการได้รับความรู้ (Knowledge Acquisition) และการลงลึกในความรู้ (Knowledge Deepening) เป็นการสร้างสรรค์ความรู้จาก กระบวนการเรียนรู้ด้วยการกระทำ (Learning by Doing) จากงานหรือจากกิจกรรมในบริบทหรือปัญหาในโลกที่เป็นจริง ซึ่งเชื่อว่า กระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะการคิด (Thinking Skills) จากทักษะขั้นต่ำไปสู่ทักษะขั้นสูงกว่าตามลำดับ การเรียนรู้ของบลูม (Bloom's Taxonomy) คือ จากทักษะการคิดในระดับความจำ ความเข้าใจ และการประยุกต์ใช้ไปสู่ทักษะ การคิดในระดับการวิเคราะห์ การประเมินค่า และการสร้างสรรค์ (สมหมาย อ้าดอนกลอย, 2556)

กรอบแนวคิดเชิงมนทัศน์สำหรับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (Model of 21st Century Outcomes and Support Systems) ซึ่งเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางเนื่องด้วยเป็นกรอบแนวคิดที่เน้นผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียน (Student Outcomes) ทั้งใน ด้านความรู้สาระวิชาหลัก (Core Subjects) และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูจะเป็นผู้สอนเพียงอย่าง เดียวไม่ได้แต่ต้องให้นักเรียนเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูจะออกแบบการเรียนรู้ฝึกฝนให้ตนเองเป็นโค้ช (Coach) และอำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการเรียนรู้ และต้องเป็นผู้ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่จะทำให้นักเรียนเกิดทักษะในการแสวงหา ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งนอกจากความรู้ในแต่ละสาขาวิชาแล้วนักเรียนยังต้องมีทักษะสำคัญ 3 ด้าน คือ 1) ทักษะการเรียนรู้และ นวัตกรรม นั่นคือ การคิดวิเคราะห์เป็น รู้จักการแก้ไขปัญหา และมีความคิดสร้างสรรค์ 2) ทักษะชีวิตและอาชีพ โดยเน้นการ ทำงานร่วมกับผู้อื่น มีภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ มีทักษะทางสังคมและเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม และ 3) ทักษะด้าน สารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี คือมีความสามารถในการใช้สื่อหรือเทคโนโลยีในการค้นหาข้อมูลรวมการผลิตสื่อหรือเทคโนโลยีที่ เป็นประโยชน์ (ศศิธรดา แพงไทย, 2559) จากสภาพสภาพแวดล้อมในยุคปัจจุบันและการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีทำให้การ จัดการเรียนการสอนต้องมีการเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์

กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติให้มีความรู้ความสามารถเท่าเทียม มาตรฐานสากล และเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 ที่ กล่าวไว้ว่า “บุคคล ย่อมมีสิทธิเสมอกันในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่ เก็บค่าใช้จ่าย” ซึ่งในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานได้นั้น บุคลากรทางการศึกษาได้แก่ ครูผู้สอน ผู้บริหาร และ ศักขานเทศก์จะต้องเป็นผู้ที่มีคุณภาพ จากเหตุผลดังกล่าวกระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดระดับคุณภาพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และศักขานเทศก์ เพื่อพัฒนาวิชาชีพและปรับระดับมาตรฐานบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้การดำเนินการปฏิรูปการศึกษาเป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ วัตถุประสงค์หรือเจตจำนงตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จะดำเนินไปอย่างมี ประสิทธิภาพและเกิดสัมฤทธิ์ผลได้นั้น ต้องอาศัยบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งได้แก่ ครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน ศักขานเทศก์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นหัวใจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็น ผู้บังคับบัญชาระดับต้น (ธงชัย สันติวงษ์, 2539) หากผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพได้

ย่อมหมายถึงผู้บริหารมียุทธวิธีที่จะพัฒนาข้าราชการครูผู้ได้ บังคับบัญชาให้มีคุณภาพตามไปด้วย อันจะส่งผลให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนั้น ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะต้องเริ่มต้นพัฒนาผู้บริหารให้มีคุณภาพเป็นอันดับแรก

โรงเรียนกลุ่มอำเภอไชยวานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3 จัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีโรงเรียนในสังกัด 23 โรงเรียน มีข้าราชการครูรวมทั้งสิ้น 263 คน มีผู้บริหาร 20 คน จากการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี 2563 และผลการประเมินภายนอก พบว่า โรงเรียนแต่ละโรงเรียนมีผลการประเมินการจัดการศึกษาที่แตกต่างกัน มีโรงเรียนที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานในรอบที่ สาม จำนวน 23 โรงเรียน สภาพปัญหาที่พบในการในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3 ตามแบบรายงานผลการประเมินพบว่าผู้บริหารขาดการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา และสถานศึกษาขาดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรไม่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น ครูมีคุณวุฒิและความสามารถไม่ตรงกับงานที่รับผิดชอบ ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนและสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ได้มีความตระหนักในประเด็นปัญหาดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจึงได้ทำวิจัยเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในกลุ่มไชยวาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3 ทั้งนี้ เพื่อจะนำข้อมูลเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มไชยวาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มไชยวานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3 จำแนกตามเพศ และขนาดสถานศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มไชยวาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3 ผู้วิจัยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน กลุ่มไชยวานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3 โดยจำแนกตามเพศ เพศชาย จำนวน 150 คน เพศหญิง จำนวน 130 คน รวมประชากรทั้งสิ้น จำนวน 280 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทำวิจัย ครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน กลุ่มไชยวานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3 จำนวน 162 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (ธีรวุฒิ เอกะกุล 2544) ได้กลุ่มตัวอย่างมาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น ตามขนาดโรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับคุณลักษณะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในกลุ่มไชยวาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3 ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นโดยสังเคราะห์ตามแนวคิดนักวิชาการทางการศึกษาได้แก่ ทองทิพภา วิริยะพันธุ์ (2550), วิเชียร วงศ์คำจันทร์ (2553), เมธา ภูมิเขต (2554), รังสรรค์ ประเสริฐศรี, (2549), สมคิด นาควัชชูศักดิ์ เอกเพชร กณิษฐา ทองสมุทร (2561), Benjamin (1976), (Intellectual Capacity) Stogdill. (1974), Barnard (1969)

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบเติมคำตอบ จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ เพศ และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในกลุ่มไชยวาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3 จำนวน ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ ด้าน

ความเป็นผู้นำ ด้านการสื่อสาร ด้านนวัตกรรมและการใช้เทคโนโลยี ด้านคุณธรรม จริยธรรม ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับตามวิธีการของ Likert (1961)

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ผู้บริหารผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะการบริหารงานของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 กลุ่มไขว่ขวาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3 แตกต่างกัน

3.2 ผู้บริหารผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มไขว่ขวาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3 แตกต่างกัน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยทำ ถึงผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

4.2 ผู้วิจัยนำหนังสือเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3 เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้วนำหนังสือที่ผ่านการพิจารณาแล้วเสนอต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ได้กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

4.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองและส่งผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3 เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างเก็บรวบรวมข้อมูลให้

4.4 นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์และนำผลข้อมูลมาวิเคราะห์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดย นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบสมบูรณ์แล้วมาประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สำเร็จรูปดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามตรวจสอบรายการ (Check list) นำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ (Frequency) เป็นรายชื่อ มาวิเคราะห์คำนวณร้อยละ(Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean)

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับคุณลักษณะการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มไขว่ขวาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3 นำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์น้ำหนัก 5 ระดับ จากนั้นนำไปบันทึกและวิเคราะห์หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation) โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของเบส (Best, 1981)

3. การเปรียบเทียบคุณลักษณะการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มไขว่ขวาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3 จำแนกตามเพศ ขนาดโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ t-test และ One-way ANOVA

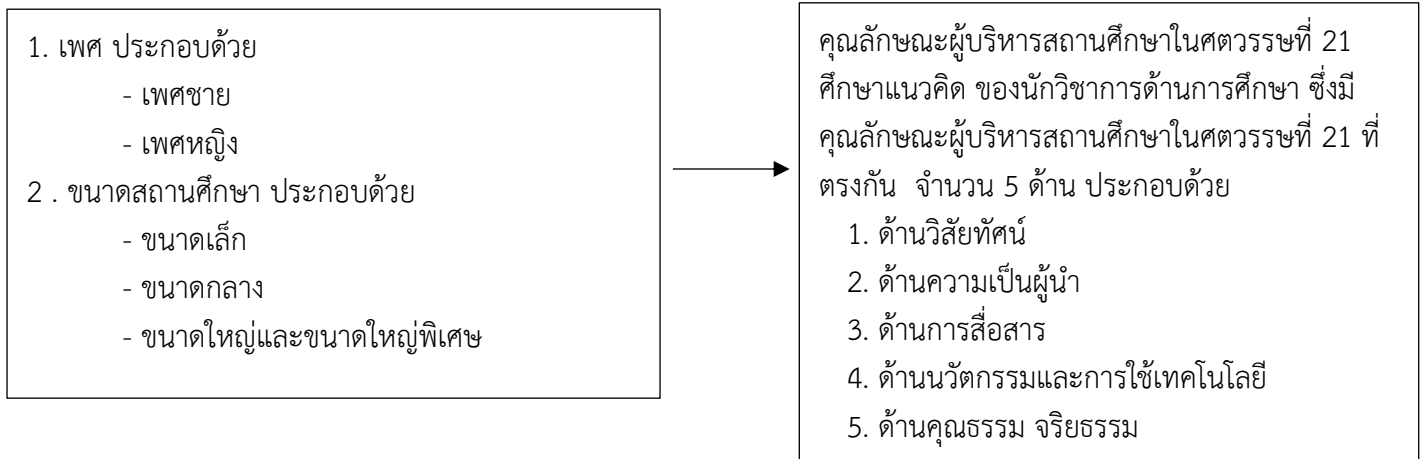
4. นำข้อมูลที่ได้มาเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัย เรื่องคุณลักษณะการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มไขว่ขวาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3 ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นโดยสังเคราะห์ตามแนวคิดนักวิชาการทางด้านการศึกษาได้แก่ ทองทิพภา วิริยะพันธุ์ (2550), วิเชียร วงศ์คำจันทร์ (2553), เมธา ภูมิเขต (2554), รังสรรค์ ประเสริฐศรี, (2549), สมคิด นาคขันธ์ชูศักดิ์ เอกเพชร กณิษฐา ทองสมุทร (2561), Benjamin (1976), (Intellectual Capacity) Stogdill (1974), Barnard (1969) สามารถเขียนเป็นกรอบ แนวคิดการวิจัยตามภาพที่ 1

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มไขว่ขวาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3 ได้ดังนี้

1. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มไขว่ขวาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรธานีเขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ใน 3 ลำดับแรก พบว่า ด้านความเป็นผู้นำ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านการสื่อสาร และด้านคุณธรรมจริยธรรม ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มไขว่ขวาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3 จำแนกตามเพศ โดยรวมไม่แตกต่างกัน

และจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านนวัตกรรมและการใช้เทคโนโลยีและด้านคุณธรรมและจริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกันและเมื่อพบความแตกต่างจึงนำมาทดสอบรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ

2.1 ด้านนวัตกรรมและการใช้เทคโนโลยีเมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และ ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะการบริหารงานด้านนวัตกรรมและการใช้เทคโนโลยีแตกต่างกับ สถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนโรงเรียน ขนาดกลางมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาด้านนวัตกรรมและการใช้เทคโนโลยี แตกต่างกับ สถานศึกษาขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 ด้านคุณธรรมและจริยธรรม เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านคุณธรรมและจริยธรรม แตกต่างกับสถานศึกษาขนาดกลางและ ขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โรงเรียนขนาด กลางมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทักษะทางเทคนิค แตกต่าง กับสถานศึกษาขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มไขว่ขวาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3

1. คุณลักษณะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มไขว่ขวาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ใน 3 ลำดับแรก พบว่า ด้านความเป็นผู้นำ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านการสื่อสาร และด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านนวัตกรรมและการใช้เทคโนโลยี ด้านวิสัยทัศน์ ตามลำดับ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีคุณลักษณะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทุกด้านในการบริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันต้องปรับเปลี่ยนและเพิ่มทักษะในด้านต่างๆในการบริหารสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับ สงวน เรืองไธสง (2554) ได้ทำการวิจัย เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอบ้านใหม่ชัยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 4 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านความสามารถในการบริหาร และด้านความรู้ทางวิชาการ พบว่าโดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มไขว่ขวาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3 โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน

2.1 ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีเพศที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มไขว่ขวาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3 จำแนกตามเพศ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารสถานศึกษาในปัจจุบัน ใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต้องทำงานร่วมกัน ต้องแก้ไขปัญหาาร่วมกัน แต่บทบาทหน้าที่ที่มีความต่างกัน โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะทำหน้าที่สั่งการ ตามแผนนโยบาย และแผนของสถานศึกษา ส่วนครูผู้สอนจะทำหน้าที่ปฏิบัติตามคำสั่ง และดำเนินการตามแผนงานที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด และจะต้องรับทราบหลักในการบริหารที่ยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่สถานศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยการปฏิบัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหาร ตลอดจนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาการด้านต่างๆ ของผู้เรียนดังนั้น จึงทำให้ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในด้านทักษะการบริหารโดยรวมแตกต่างกันสอดคล้องกับ พิสุทธิ แก่งคำ (2551) ได้ทำการวิจัย เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครู อาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย 3 ด้าน พบว่า 1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของครู – อาจารย์ อยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบครู – อาจารย์หญิงและชาย มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 3) ครู – อาจารย์อายุราชการต่ำกว่า 10 ปี 10 - 20 ปี และสูงกว่า 20 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นรายด้านไม่แตกต่างกัน 4) ครู – อาจารย์ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กมีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มไขว่ขวาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านนวัตกรรมและการใช้เทคโนโลยีและด้านคุณธรรมและจริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านนวัตกรรมและการใช้เทคโนโลยีเมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะการบริหารงานด้านนวัตกรรมและการใช้เทคโนโลยีแตกต่างกับสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนโรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาด้านนวัตกรรมและการใช้เทคโนโลยี แตกต่างกับสถานศึกษาขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านคุณธรรมและจริยธรรม เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านคุณธรรมและจริยธรรม แตกต่างกับสถานศึกษาขนาดกลางและ ขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนโรงเรียนขนาด กลางมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทักษะทางเทคนิค แตกต่าง กับสถานศึกษาขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลางคุณลักษณะการบริหารงานที่สูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ ทั้งนี้เพราะโรงเรียนขนาดใหญ่มีระบบการบริหารหรือการจัดการมีสายการบังคับบัญชา มีตำแหน่งรองผู้อำนวยการ หัวหน้างานฝ่ายต่าง ๆ หัวหน้าสายชั้น หัวหน้ากลุ่มสาระ เป็นผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานแทน ซึ่งโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็กไม่มีสายการบังคับบัญชาดังกล่าว เพราะมีครูและบุคลากรในโรงเรียนน้อย ทำให้ครูต้องรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนและรับผิดชอบในโครงการต่างๆ และผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำในการบริหารงานอย่างเต็มที่

เพราะไม่มีผู้ปฏิบัติงานแทน จึงทำให้ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนขนาดใหญ่แตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก สอดคล้องกับงานวิจัย ศราวุฒิ สิทธิราช (2554) ได้ทำการวิจัย เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอนิคมน้ำอูน จังหวัดสกลนคร พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของกรรมการสถานศึกษาโดยแยกเป็น ครูผู้สอนและตัวแทนชุมชนเห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับมาก 1) ด้านภาวะ 2) ด้านบุคลิกภาพ 3) ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร 4) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมและรายด้านเหมาะสมมากกว่าตัวแทนชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปผลการวิจัย

1. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มไขว่ขวาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาารายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ใน 3 ลำดับแรก พบว่า ด้านความเป็นผู้นำ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านการสื่อสาร และด้านคุณธรรมจริยธรรม ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มไขว่ขวาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3 จำแนกตามเพศ โดยรวมไม่แตกต่างกันและจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านนวัตกรรมและการใช้เทคโนโลยีและด้านคุณธรรมและจริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกันและเมื่อพบความแตกต่างจึงนำมาทดสอบรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ้ ด้านนวัตกรรมและการใช้เทคโนโลยีเมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะการบริหารงานด้านนวัตกรรมและการใช้เทคโนโลยี แตกต่างกับสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนโรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาด้านนวัตกรรมและการใช้เทคโนโลยี แตกต่างกับสถานศึกษาขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มไขว่ขวาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3 นำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ ดังนี้

1.1 คุณลักษณะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำเป็นอย่างยิ่งต้องมีคุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ คือ (1) ผู้บริหารที่ดีจะต้องมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอย่างสร้างสรรค์ มีศิลปะการครองใจคน มีความกระตือรือร้นกล้าตัดสินใจในการปฏิบัติงาน มีความสามารถในการมองการณ์ไกล และการรับรู้ถึงภารกิจที่จะต้องปฏิบัติเป็นผู้กล้าเผชิญปัญหา รวมทั้งวิธีการกระตุ้นจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ได้รับการตอบสนองความต้องการความสำเร็จ ความต้องการอำนาจและความต้องการมิตรสัมพันธ์การกระตุ้น การใช้ปัญญา เป็นการกระตุ้น ความคิดสร้างสรรค์และหาวิธีการใหม่ๆ ในการแก้ปัญหาต่างๆ (2) ผู้นำแบบแลกเปลี่ยน ประกอบด้วย การให้รางวัลตามสถานการณ์ คือ การที่ผู้นำ ให้รางวัลตอบแทนสำหรับความพยายามให้การปฏิบัติตนเพื่อบรรลุผลของผู้ใต้บังคับบัญชา อาจจะทำได้โดยการชมเชยเมื่อปฏิบัติงานดีและการสนับสนุน ให้ได้รับเงินเดือนขึ้น ให้โบนัสและการเลื่อนตำแหน่ง การให้บรรยากาศการทำงานที่ดีปลอดภัย เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานได้ดีและ

1.2 จากการวิจัย พบว่า ด้านวิสัยทัศน์มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เมื่อพิจารณารายข้อ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดี จะต้องมีความวิสัยทัศน์ในการทำงาน วิสัยทัศน์ที่เกิดขึ้นจะต้องเป็นวิสัยทัศน์ที่เป็นไปได้มิใช่ความเพ้อฝันสามารถนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายได้สำเร็จ และผู้นำที่ดีจะต้องมีการเผยแพร่วิสัยทัศน์ให้แก่สมาชิกในองค์กร เพื่อที่จะได้ให้ทุกคน ในองค์กรได้รับทราบว่าจะหน่วยงานของเรามีวิสัยทัศน์อย่างไร สามารถวิสัยทัศน์ไปปฏิบัติจริง โดยความร่วมมือทุ่มเทกำลังใจ ความคิด ความพยายาม ของสมาชิกในองค์กร เพื่อให้วิสัยทัศน์ที่สร้างขึ้นนั้นดำเนินไปเป็นผลสำเร็จ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาคุณลักษณะและสมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในเขตพื้นที่อื่นๆ

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะและสมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อระดับคุณภาพการศึกษาที่ได้รับการประเมินมาตรฐานการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน)

เอกสารอ้างอิง

- กณิษฐา ทองสมุทร. (2561). *ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ทองทิพภา วิริยะพันธุ์. (2550). *ทักษะผู้บริหาร*. กรุงเทพฯ : จี. พี ไซเบอร์พริ้นท์.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2539). *การบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- พิสุทธิ แก่งคำ. (2551). *เรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครู อาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย 3*. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เมธา ภูมิเขต. (2554). *คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2549). *การจัดการสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ: บริษัท ธรรมสาร จำกัด.
- รุ่ง แก้วแดง. (2545). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารยุคปฏิรูปการศึกษา : ผู้บริหาร (การศึกษา) มีอาชีพ*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ วี.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.
- วิเชียร วงศ์คำจันทร์. (2553). *การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน เอกชนคาทอลิกสังฆมณฑล นครราชสีมา ตามทัศนะของครู*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ศศิธรดา แพงไทย. (2559). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21*. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 6(1), 7-11.
- ศราวุธ สิทธิราช. (2554). *ผู้บริหารที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียน ห้องโถงตามทัศนะของสภาการศึกษาโรงเรียนในกรุงโซล สำนักงานการอนุญาติ อำเภอนิคมน้ำอูนจังหวัดสกลนคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมหมาย อ่าดองกลอย. (2556). *บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21*. วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 7(1), 1-7.
- สมคิด นาคขวัญ และคณะ. (2561). *ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 2*. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี.
- สงวน เรืองไธสง. (2554). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ (กศ.ม. บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- Bradford, D. and Cohen, A. (1984). *A Managing for Excellence : The Guide to Developing High Performance in Contemporary Organization*. New York : John Wiley & Sons.
- Benjamin S. (1976). *Taxonomy of Education Objective, Handbook I : Cognitive. Domain*. NewYork : David Mckay.
- Churches, A. (2008). *Bloom's Taxonomy Blooms Digitally [Online]*. Available : New York : Macmillan.
- Likert, Rensis. (1961). *New Pattern of Management*. New York : McGraw – Hill.
- Stogdill, R. M. (1974). *Handbook of Leadership*. New York : Free Press.

The need for collaborative internal supervision of the school to expand educational opportunities under the office of nongkhai primary education service office 2

Atcharaporn Ngamsanga

Ban Paen School, Nong Khai Primary Educational Service Area Office 2

Corresponding author. E-mail: Atcharaporn1101@gmail.com

ABSTRACT

This research aimed to study the current situation, desirable situation, and needs assessment of collaborative internal supervision implementation in educational opportunity expansion schools under the Nong Khai Primary Educational Service Area Office 2. This was quantitative research with a sample group of 186 school administrators and teachers from educational opportunity expansion schools. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's sample size table, with administrators selected through purposive sampling and teachers selected through simple random sampling. The research instrument was a paired-response questionnaire using a 5-level rating scale, with a content validity index of 1.00 and overall reliability for the current situation of 0.902 and desirable situation of 0.973. Statistical methods used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and PNI_{modified} index.

Research findings revealed that:

1. Current situation of collaborative internal supervision implementation in educational opportunity expansion schools was at a moderate level with a mean of ($\bar{x} = 3.46$). The aspect with the highest mean was direct assistance to teachers, followed by curriculum development, and the lowest mean was group work skill development.
2. Desirable situation of collaborative internal supervision implementation in educational opportunity expansion schools was at the highest level with a mean of ($\bar{x} = 4.51$). The aspect with the highest mean was classroom action research, followed by curriculum development, and the lowest mean was professional experience enhancement.
3. Needs assessment of collaborative internal supervision implementation in educational opportunity expansion schools, ranked by priority as follows: group work skill development had the highest needs index (PNI_{Modified} = 0.35), followed by classroom action research (PNI_{Modified} = 0.31), and the aspect with the lowest need was direct assistance to teachers (PNI_{Modified} = 0.26).

Keywords: Necessary needs, collaborative internal supervision, schools expanding educational opportunities

ความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในแบบร่วมมือ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

อัครพร งามสง่า

โรงเรียนบ้านแป้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

Corresponding author. E-mail: Atcharaporn1101@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานการนิเทศภายในแบบร่วมมือ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 186 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครื่อชี้และมอร์แกน โดยผู้บริหารเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ครูผู้สอนใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามตอบสนองคู่ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับสภาพปัจจุบัน เท่ากับ 0.902 สภาพที่พึงประสงค์ 0.973 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนี $PNI_{modified}$

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบัน ของการดำเนินงานการนิเทศภายในแบบร่วมมือของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.46) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครู โดยตรง รองลงมาคือด้านการพัฒนาหลักสูตร และมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม
2. สภาพที่พึงประสงค์ ของการดำเนินงานการนิเทศภายในแบบร่วมมือของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.51) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน รองลงมาคือด้านการพัฒนาหลักสูตร และมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการเสริมประสบการณ์ทางวิชาชีพ
3. ความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานการนิเทศภายในแบบร่วมมือของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เรียงลำดับความสำคัญดังนี้ ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ($PNI_{Modified}$ = 0.35) รองลงมาคือ ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ($PNI_{Modified}$ = 0.31)และด้านที่มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุดคือด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครู โดยตรง ($PNI_{Modified}$ = 0.26)

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น, การนิเทศภายในแบบร่วมมือ, โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในหมวด 16 การปฏิรูปประเทศมาตรา 258 จ. (3) ให้มีกลไกและระบบการผลิตคัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู (4) ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัดและปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าวโดยให้สอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่ นอกจากนี้ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนา ด้วยการพัฒนามาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยยุทธศาสตร์ที่ 4.3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มี

เป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดีเก่งและมีคุณภาพ มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตมุ่งเน้นการพัฒนาคนเชิงคุณภาพในทุกช่วงวัย ตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์ ปฐมวัย วัยเด็ก วัยรุ่น วัยเรียน วัยผู้ใหญ่ วัยแรงงานและวัยผู้สูงอายุ เพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพ มีทักษะ ความรู้ เป็นคนดี มีวินัย เรียนรู้ได้ด้วยตนเองในทุกช่วงวัย ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาและการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต สอดคล้องกับ แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2560 – 2579 ในยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีเป้าหมายให้ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย ทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะความรู้ ความสามารถและสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษา มาตรฐานวิชาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน รวมทั้ง แหล่งเรียนรู้ สื่อ ตำราเรียน และนวัตกรรม ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ มีระบบและกลไกการวัด การติดตามและ ประเมินผลมีประสิทธิภาพ มีระบบการผลิตครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาได้มาตรฐานระดับสากล ครู อาจารย์ตลอดจน บุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐานในการพัฒนาคุณภาพศึกษาให้เกิดคุณภาพ สิ่งหนึ่งที่เป็นคุณภาพ ของผู้เรียน ที่เชื่อมั่นว่าคุณภาพผู้เรียนจะเกิดได้และบรรลุหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 นั้น จะต้อง มีกระบวนการสู่ความสำเร็จ มุ่งองค์ประกอบและปัจจัยคือ คุณภาพของผู้เรียนที่โรงเรียนต้องประกันคุณภาพต่อผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียว่าผู้เรียนจะต้องมีคุณภาพและมาตรฐานตามหลักสูตรมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 โดยการพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนจะต้องมีกระบวนการอันนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนา 3 กระบวนการ ได้แก่ กระบวนการบริหารจัดการ กระบวนการ จัดการเรียนการสอน และ กระบวนการนิเทศการศึกษา ซึ่งกระบวนการนิเทศศึกษานี้ ถือเป็นภารกิจจำเป็นต่อการจัด การศึกษาที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทางด้านการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และ บุคลากรที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานจัดการศึกษา จำเป็นต้องพัฒนาและปรับปรุงตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้การ ปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือ ชี้แนะและพัฒนางานให้ ประสบผลสำเร็จ ก้าวทันต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อีกทั้งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยเหลือ สนับสนุนให้กระบวนการ บริหารจัดการ และ กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของประเทศ ทั้งยังเป็นส่วนสำคัญในการ ส่งเสริมระบบประกันคุณภาพการศึกษา ที่ต้องพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เพื่อเข้าสู่การปฏิรูป การศึกษาและการจัดการศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 พร้อมทั้งมาตรฐานการศึกษาของชาติ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณภาพ มี คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีทักษะวิชาการ ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต ทักษะการเป็นผู้นำ และทักษะการนำไปสู่การสร้างนวัตกรรม

งานนิเทศการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการ บริหารงานวิชาการของสถานศึกษาโดยเฉพาะการ นิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่ง เสถียร เทียงธรรม (2542) ได้สรุปไว้การนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาปรับปรุง ประสิทธิภาพคุณภาพการเรียนการสอนในสถานศึกษาให้สูงขึ้น โดยการร่วมมือของบุคลากรทั้งหมดภายในสถานศึกษา และ สม เดช พินิจสกุล (2544) ได้สรุปว่า การนิเทศภายใน หมายถึง ความพยายามของผู้บริหารสถานศึกษาในอันที่จะปรับปรุง ส่งเสริม ประสิทธิภาพในด้านการเรียนการสอนให้ดีขึ้นทำให้เกิดการเพิ่มพลังในการปฏิบัติงาน ของครูรวมทั้งให้ครูเกิดความก้าวหน้าใน วิชาชีพ และก่อให้เกิดผลขั้นสุดท้ายคือการศึกษาของเด็กก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ การนิเทศภายในสถานศึกษาจะช่วยให้เกิด ผลดีในการดำเนินงานของสถานศึกษาหลายประการ คือ การนิเทศภายในเป็นการช่วยเหลือ และส่งเสริมกำลังใจของ ศึกษาในเทศก์และผู้บริหารการศึกษา ซึ่งไม่เพียงพอที่จะนิเทศการศึกษาได้ อย่างทั่วถึง เป็นการนิเทศโดยบุคลากรของสถาน ศึกษาเองนั้น ผู้นิเทศเป็นผู้ใกล้ชิดกับปัญหาที่มีอยู่ ในสถานศึกษาย่อมเป็นผู้รู้ปัญหาได้ดีและแก้ไขได้ ตรงจุดกว่าการที่จะให้คน ภายนอกมานิเทศผู้นิเทศ ในสถานศึกษามีความคุ้นเคยกับครูอยู่แล้วทำให้ บรรยายภาคในการนิเทศทำได้อย่างเป็นกันเอง ไม่ต้อง เสียเวลาสร้างความคุ้นเคยเหมือน ศึกษาในเทศก์ หรือผู้บริหารภายนอกสถานศึกษา และผู้นิเทศสามารถจะติดตามการปฏิบัติงาน หรือ ผลการนิเทศได้ตลอดเวลาเพราะอยู่ใกล้ชิดกัน สามารถทำให้งานดำเนินไปถึงจุดมุ่งหมายโดยต่อเนื่อง ดังนั้น การนิเทศ ภายในจึงมีความสำคัญ และมีความจำเป็นในด้านการจัดการศึกษาใน ปัจจุบันและยังคงมีความจำเป็นต่อไปในอนาคต เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่างๆในการศึกษา เช่น การเปลี่ยนแปลงในหลักสูตรใหม่และพระราชบัญญัติการศึกษา เป็นต้น ซึ่งการ

นิเทศนำมาความเข้าใจให้ตรงกันระหว่างบุคลากรทางการศึกษา โดยเฉพาะในระดับสถานศึกษาและ ผู้ใช้หลักสูตรถือเป็นการดำเนินการปรับปรุงและ พัฒนาคุณภาพการศึกษาจากภายในสถานศึกษา เพื่อนำมาซึ่งคุณภาพผู้เรียน (อัญชลีธรรมะวิธิกุล, 2553) การนิเทศแบบร่วมมือ เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการนิเทศ ซึ่งมีเป้าหมายที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษา การนิเทศแบบร่วมมือเป็นการทำงานอยู่บนพื้นฐานแนวคิดเกี่ยวกับหลักการนิเทศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคายเขต 2 ซึ่งมีภารกิจงานกว้างขวางทั้งด้านกลุ่มเป้าหมาย กิจกรรม ผู้จัดกิจกรรม มีทั้งหน่วยงาน สถานศึกษาและเครือข่ายทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมและส่งเสริมการจัดกิจกรรม การจัดการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคายเขต 2 จำเป็นที่จะต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและ ความต้องการของผู้เรียนและครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ดังนั้นการนิเทศแบบร่วมมือของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคายเขต 2 จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาค้น พัฒนางาน สร้างประสานสัมพันธ์และสร้างขวัญกำลังใจให้กับครู โดยดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อพัฒนาครูและผู้บริหารให้ สามารถจัดกิจกรรม และส่งเสริมให้การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน และผู้รับบริการอย่างมีคุณภาพ การนิเทศแบบร่วมมือ ใช้หลักการเรียนรู้ร่วมกัน หลักการทำงานเป็นทีม หลักการทำงานอย่างเป็นระบบ และหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้วยเหตุผลและความเป็นมาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้อยู่ในวงการศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม และการวิจัยครั้งนี้จะมีส่วนสำคัญที่จะช่วยพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาในแนวทางการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมที่จะช่วยในการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงและจะมีส่วนสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับงานวิชาการ ให้สามารถขับเคลื่อน ก้าวหน้าและตอบสนองต่อจุดมุ่งหมายของ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 มีโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 18 แห่ง มีรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน (O-NET) อยู่ในระดับต่ำ กว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ ในหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งเป็นผลมาจากการจัดการศึกษาไม่ได้คุณภาพเท่าที่ควร สถานศึกษายังไม่ได้ดำเนินการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และยังไม่มีมีการสนับสนุนให้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีการนิเทศภายในของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน และได้ใช้วิธีการนิเทศในหลายรูปแบบหลากหลาย ทั้งนี้เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการนิเทศภายในของสถานศึกษาจำเป็นอย่างยิ่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จึงจำเป็นที่จะนำข้อมูลไปกำหนดนโยบาย แนวทางแผนงานกำกับ ติดตาม แผนปฏิบัติการของโรงเรียน รวมถึงแนวทางการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อส่งผลถึงคุณภาพการศึกษาให้ยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

จากแนวทางดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา ความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในแบบร่วมมือ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 เพื่อที่จะนำข้อมูลมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับงานนิเทศภายในให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และ สภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในแบบร่วมมือของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในแบบร่วมมือของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในแบบร่วมมือของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ผู้วิจัยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 369 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จำนวน 186 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ผู้บริหารเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ครูผู้สอนใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1 เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ การดำเนินงานของการนิเทศภายในแบบร่วมมือของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบเป็นแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) จำแนกตามเพศและตำแหน่ง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบการตอบสนองคู่ (Dual – Response Format) เกี่ยวกับการดำเนินงานของการนิเทศภายในแบบร่วมมือของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ประกอบด้วย 5 ด้าน 1) ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครู โดยตรง 2) ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม 3) ด้านการเสริมประสบการณ์ทางวิชาชีพ 4) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 5) ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการโดยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง พร้อมทั้งนัดหมาย เวลา และสถานที่ ขอรับแบบสอบถามคืน เสร็จแล้วนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังต่อไปนี้

4.1 ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม วิเคราะห์แบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติดังนี้

1) แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ จำแนกเป็นเพศ และ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2) แบบสอบถามตอนที่ 2 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำค่าไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวิเคราะห์ผลการประเมิน โดยวิธีการแปลผลตามเกณฑ์ ซึ่งแบ่งคะแนนเป็นช่วง ๆ แต่ละช่วงมีความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

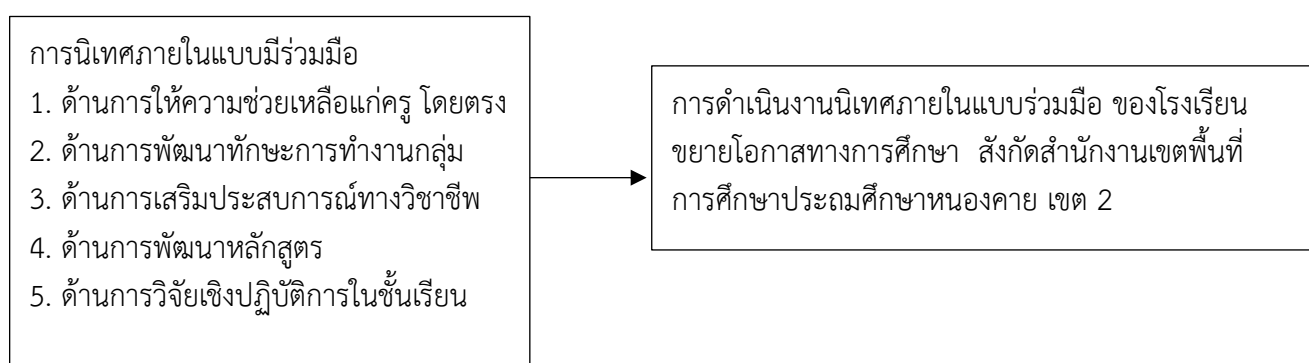
ขั้นตอนที่ 2 เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในแบบร่วมมือ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

การศึกษาความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในแบบร่วมมือของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 เป็นขั้นตอนการจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อย

โดยใช้สูตรของ นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช (2548) โดยปรับจากสูตร PNI เดิมโดยใช้วิธี Priority Need Index (PNI Modified) ซึ่งเป็นดัชนีการจัดการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นหาผลต่างของสภาพที่เป็นจริงและหารด้วยค่าสภาพที่เป็นจริงเพื่อถ่วงน้ำหนักก่อนจะนำมาจัดอันดับความสำคัญความต้องการจำเป็น (สุวิมล ว่องวานิช, 2548) โดยมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น 0.30 ขึ้นไปถือว่ามีความต้องการจำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในแบบร่วมมือ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ซึ่งอาศัยหลักการและแนวคิดของ Gickman (2004) ตามภารกิจงานนิเทศ 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน การวิจัยครั้งนี้ ได้จำแนกตามเพศระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอนในโรงเรียนเป็นตัวแปรต้นในการวิจัย ดังกรอบแนวคิดในการวิจัย แสดงดังภาพที่ 1



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานการนิเทศภายในแบบร่วมมือของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจัดลำดับความต้องการจำเป็นของข้อมูล (PNI Modified) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดค่าดัชนีการจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นไว้ว่ารายการที่มีค่าน้อย 0.30 หรือ 30 เปอร์เซนต์ ผลปรากฏ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และดัชนีความต้องการจำเป็นการดำเนินงานการนิเทศภายในแบบร่วมมือของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ในภาพรวม

การดำเนินงานการนิเทศภายในแบบร่วมมือ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI Modified	ลำดับที่
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล		
1. ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครู โดยตรง	3.55	0.81	มาก	4.52	0.74	มากที่สุด	.27	5
2. ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม	3.28	0.68	ปานกลาง	4.46	0.68	มาก	.35	1
3. ด้านการเสริมประสบการณ์ทางวิชาชีพ	3.45	0.80	ปานกลาง	4.42	0.77	มาก	.28	4
4. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	3.52	0.81	มาก	4.59	0.71	มากที่สุด	.30	3
5. ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน	3.50	0.81	ปานกลาง	4.60	0.65	มากที่สุด	.31	2
รวม	3.46	0.78	ปานกลาง	4.51	0.71	มากที่สุด	.30	

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานการนิเทศภายในแบบร่วมมือของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.46 – 3.55 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ในช่วง 0.68 - 0.81 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครู โดยตรง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.81) รองลงมา คือด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 0.81) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ($\bar{X} = 3.28$, S.D. = 0.68)

สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานการนิเทศภายในแบบร่วมมือของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.42 – 4.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ในช่วง 0.65 - 0.77 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.65) รองลงมา คือด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.71) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือด้านการเสริมประสบการณ์ทางวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.77)

ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานการนิเทศภายในแบบร่วมมือของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ทั้ง 5 ด้าน พิจารณาค่าเฉลี่ยรวม มีดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified} = 0.30) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI_{Modified} = 0.35) รองลงมาคือ ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (PNI_{Modified} = 0.31) และด้านที่มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุดคือด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครู โดยตรง (PNI_{Modified} = 0.26)

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในแบบร่วมมือของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพที่ปัจจุบันของการดำเนินงานการนิเทศภายในแบบร่วมมือของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครู โดยตรง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนให้ความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากรให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารมีความสนใจและเอาใจใส่ในการช่วยเหลือครู ให้คำปรึกษาแนะนำชั้นเรียน มีการตรวจแผนการสอน ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การสังเกตการสอน และการวัดผล ประเมินผลการเรียนการสอนเป็นสำคัญ สอดคล้อง กลิคแมน (1990) ได้สรุปผลการวิจัยหลายเรื่องชี้ให้เห็นว่าครูผู้ได้รับการสอนย้อนกลับเกี่ยวกับการสอนของตนมากที่สุดเป็นผู้ที่มีความพอใจการสอนมากที่สุด และครูที่ต้องการความช่วยเหลือส่วนมากจะขอความช่วยเหลือจากเพื่อนครูด้วยกันเป็นอันดับแรก และขอความช่วยเหลือจากศึกษานิเทศก์หรือผู้บริหารเป็นอันดับสอง การที่ครูให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเป็นพี่เลี้ยงให้เพื่อนครูด้วยกันมีผลดีต่อเจตคติของครูเป็นอย่างยิ่ง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลิแมน (1987) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความไว้วางใจของครูที่มีผลกระทบต่อการนิเทศการสอนมีปัจจัยต่างๆ คือ การรักษาความลับ วิธีการพูดคุยรับฟังปัญหาของครู และการพัฒนาความร่วมมือในกระบวนการนิเทศ ครูมีความไว้วางใจน้อยเมื่อผู้บริหารนำสิ่งที่ตนพูดคุยแสดงความรู้สึกไปประเมินครูในทางลบ ครูไม่ค่อยไว้วางใจผู้บริหารที่แสดงความเป็นผู้บังคับบัญชาและการชี้ข้อบกพร่องแต่จะไว้วางใจผู้บริหารที่มีลักษณะเหมือนเพื่อนร่วมงาน ให้ทางเลือกที่หลากหลายและเน้นข้อที่ดีของครู

2. สภาพที่พึงประสงค์ ของการดำเนินงานการนิเทศภายในแบบร่วมมือของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและครูผู้สอนให้ความสำคัญต่อการวิจัย แต่ละโรงเรียนมีการสนับสนุนงบประมาณสนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียน โดยโรงเรียนมีการจัดประชุม อบรม สัมมนา การวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 4 มาตรา 30 กำหนดให้สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา ฉะนั้นจึงถือว่าเป็น

หน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องให้ความสำคัญ ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูทำวิจัย เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจาก กระบวนการเรียนการสอน มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน โดยการใช้นวัตกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียน สอดคล้อง กับภาณุวัฒน์ คาสินธ์ (2553) ได้วิจัยเรื่อง ความต้องการพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครูในกลุ่มโรงเรียนแหลมบัว สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 จังหวัดนครปฐม พบว่า ด้านการสนับสนุนงานวิจัยครูในกลุ่มโรงเรียน แหลมบัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 จังหวัดนครปฐมมีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับ มาก เนื่องจากด้านนโยบายสนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนให้การสนับสนุนทุนการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยโรงเรียนมีการจัด ประชุม อบรม สัมมนา การวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งยังมีสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการ จัดทำวิจัยในชั้นเรียน

3. ความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานการนิเทศภายในแบบร่วมมือ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุดคือ ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม แสดงให้เห็นว่า สถานศึกษาทุกแห่งควรจัดระบบการบริหารการศึกษาที่มีรูปแบบเน้นการ กระจายอำนาจการบริหารไปยังบุคลากรทุกคนทุกฝ่าย ให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนได้เข้ามามีส่วนในการคิด สามารถแสดง ความคิดเห็น พูดคุยปรึกษาหารือกันมากขึ้น มีการประสานงานระหว่างบุคคล กลุ่มงาน ร่วมมือร่วมใจกัน ร่วมกันทำงานด้วยความ มุ่งมั่น ให้การยอมรับและ ไว้วางใจซึ่งกันและกันมากยิ่งขึ้น จึงจะทำให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จ ส่งผลให้การทำงาน เป็นกลุ่มดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น และเกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และ คณะ (2545) กล่าวว่า ก่อนที่กลุ่มจะสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น สมาชิกจะต้องมีความรู้สึกที่ดีต่อความ ไว้วางใจต่อความเต็มใจกับบุคคลอื่น ๆ และเชื่อมั่นต่อความสามารถในการดำเนินงานตามเป้าหมาย และสอดคล้องกับ สุภาพร อัคราวัฒนา (2541) กล่าวว่า ความไว้วางใจ สมาชิกในทีมจะต้องมีความซื่อสัตย์ในหน้าที่ มีระเบียบวินัยในการทำงาน มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน โดยมีลักษณะเปิดเผย ให้ความเคารพ เห็นคุณค่า และยอมรับในบทบาทหน้าที่ของกันและกัน เพื่อจะ ได้รับการยอมรับจากสมาชิกในทีม ฉะนั้นทุกคนจึงควรมีน้ำใจต่อกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จะได้ทำให้งานนั้นบรรลุผล สำเร็จตามวัตถุประสงค์

สรุปผลการวิจัย

1.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของการนิเทศภายในแบบร่วมมือของโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

1.1.1 สภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในแบบร่วมมือของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการให้ ความช่วยเหลือแก่ครู โดยตรง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการพัฒนาหลักสูตร ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือด้านการ พัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม

1.1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในแบบร่วมมือของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้าน การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการ เสริมประสบการณ์ทางวิชาชีพ

1.2 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในแบบร่วมมือของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

1.2.1 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในแบบร่วมมือของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ทั้ง 5 ด้านพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการพัฒนาทักษะการ ทำงานกลุ่ม มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ($PNI_{Modified} = 0.35$) รองลงมาคือ ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ($PNI_{Modified} = 0.31$) และด้านที่มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครู โดยตรง ($PNI_{Modified} = 0.26$)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในแบบร่วมมือของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง สถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสถานศึกษาควรนำข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริง ไปพัฒนาต่อยอดให้ดียิ่งขึ้นเพื่อการดำเนินงานการนิเทศภายในแบบร่วมมือ มีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่วนด้านที่มีระดับปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สถานศึกษาควรจัดให้มีการนิเทศแบบกัลยาณมิตร ติดตามผลอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ร่วมมือร่วมใจกัน ร่วมกันทำงานด้วยความมุ่งมั่น ให้การยอมรับและ ไว้วางใจซึ่งกันและกันมากยิ่งขึ้น เพื่อให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จ ส่งผลให้การทำงานเป็นกลุ่มดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

1.2 ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ ของการดำเนินงานของการนิเทศภายในแบบร่วมมือของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นถึง สถานศึกษามีความต้องการพัฒนาด้านนี้มากที่สุด ดังนั้นสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการสนับสนุนการทำวิจัยใน ชั้นเรียนผู้บริหารควรวางแผน กำหนดนโยบายสนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียน มอบหมายผู้รับผิดชอบดำเนินการอย่างจริงจังมีการจัดประชุม อบรม สัมมนา การวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง มีการจัดวัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกรวมทั้งงบประมาณการทำวิจัยในชั้นเรียนซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพของการดำเนินงานการนิเทศภายในแบบร่วมมือของสถานศึกษา

1.3 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานของการนิเทศภายในแบบร่วมมือของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ ด้าน ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม สถานศึกษาควรพัฒนาหรือยกระดับ ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ให้มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนผู้บริหารควรให้ครูมีส่วนร่วมในการคิดร่วมทำร่วมรับผิดชอบ และร่วมแสดงความชื่นชมยินดีเพื่อลดความขัดแย้งภายในกลุ่ม โดยกระบวนการทำงานเป็นทีม การส่งเสริมสนับสนุนและเสริมแรงโดยการสร้างขวัญกำลังใจจากผู้บริหารโรงเรียน นอกจากนี้ควรให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานการนิเทศภายในแบบร่วมมือมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการนิเทศภายในแบบร่วมมือของสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาการการนิเทศภายในโรงเรียนที่มีประสิทธิผล เพื่อหาแนวทางปฏิบัติ (Best practice) และสามารถนำมาแก้ปัญหาได้จริง

2.3 ควรศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความต้องการรับการนิเทศภายในโรงเรียนของครู

เอกสารอ้างอิง

- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่10 ฉบับปรับปรุงใหม่)*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ภาณุวัฒน์ คาสินธ์. (2553). *ความต้องการพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครูในกลุ่มโรงเรียนแหลมบัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 จังหวัดนครปฐม*. ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2545). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพมหานคร : ไดมอนด์ อินบิสสิเนส เวิร์ล.
- เสถียร เทียงธรรม. (2542). *การนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดอุดรธานี*. รายงานการค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2548). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์. แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สมเดช พินิจสกุล. (2554). การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอจตุรพักตรพิมานจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุภาพร อัคราพัฒนา. (2541). การศึกษาพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักศึกษา. มหาวิทยาลัยเอกชน: กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Glickman. (2004). *Supervision and Instructional Leadership: A Developmental Approach*. (6 th ed.), Boston: Allyn & Bacon.
- Lyman, F. (1987). *Think-Pair-Share: An Ending Teaching Technique*. United States of America: MAA-CIE Cooperative News.

ISSN 3088 – 2257 (online)

វិទ્યાធិបិណ្ឌប័ណ្ណ